

*Oikeusministeriön
toiminta- ja taloussuunnitelma
2010 - 2013*

*Oikeusministeriön
toiminta- ja taloussuunnitelma
2010 - 2013*

ISSN 1458-6436

ISBN 978-952-466-727-2 (nid.)

ISBN 978-952-466-728-9 (PDF)

Oikeuministeriö

Helsinki 2009

KUVAILULEHTI

OIKEUSMINISTERIÖ

Julkaisun päivämäärä

24.1.2009

Tekijät (toimielimestä: toimielimen nimi, puheenjohtaja, sihteeri)		Julkaisun laji Toiminta- ja taloussuunnitelma	
Oikeusministeriö		Toimeksiantaja	
		Toimielimen asettamispäivä	
Julkaisun nimi Oikeusministeriön toiminta- ja taloussuunnitelma 2010-2013			
Julkaisun osat			
Tiivistelmä Oikeusministeriön toiminta- ja taloussuunnitelma (TTS) vuosille 2010-2013.			
Avainsanat: (asiasanat) Oikeusministeriö, toiminta- ja taloussuunnitelmat, toiminta- ja taloussuunnittelu, toimintasuunnitelmat, kehittäminen			
Muut tiedot (Oskari- ja HARE-numero, muu viitenumero) OM 7/013/2009			
Sarjan nimi ja numero Oikeusministeriön toiminta ja hallinto 2009:1		ISSN 1458-6436	ISBN 978-952-466-727-2 (nid.) 978-952-466-728-9 (PDF)
Kokonaissivumäärä 54	Kieli suomi	Hinta	Luottamuksellisuus julkinen
Jakaja Oikeusministeriö		Kustantaja Oikeusministeriö	

PRESENTATIONSBLAD

JUSTITIEMINISTERIET

Utgivningsdatum

24.1.2009

Författare (uppgifter om organet: organets namn, ordförande, sekreterare) Justitieministeriet	Typ av publikation Verksamhets- och ekonomiplan		
	Uppdragsgivare		
	Datum då organet tillsattes		
Publikation (även den finska titeln) Justitieministeriets verksamhets- och ekonomiplan 2010-2013 (Oikeusministeriön toiminta- ja taloussuunnitelma 2010-2013)			
Publikationens delar			
Referat Justitieministeriets verksamhets- och ekonomiplan för åren 2010-2013.			
Nyckelord Justitieministeriet, verksamhets- och ekonomiplaner, verksamhets- och ekonomiplanering, verksamhetsplaner, utveckling			
Övriga uppgifter (Oskari- och HARE-numren, andra referensnumren) OM 7/013/2009			
Seriens namn och nummer Justitieministeriet, Verksamhet och förvaltning 2009:1		ISSN 1458-6436	ISBN 978-952-466-727-2 (häft.) 978-952-466-728-9 (PDF)
Sidoantal 54	Språk finska	Pris	Sekretessgrad offentlig
Distribution Justitieministeriet		Förlag Justitieministeriet	

SISÄLLYS

1	JOHDON KATSAUS.....	9
	LEDNINGENS ÖVERSIKT.....	11
2	LINJAUSASIAKIRJAT.....	13
3	TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET.....	14
4	SUUNNITELMAT STRATEGIA-ALUEITTAIN.....	17
4.1	IHMIS- JA PERUSOIKEUDET, VALTIOLLINEN JÄRJESTELMÄ, DEMOKRATIA JA KANSALAISVAIKUTTAMINEN.....	17
4.1.1	Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet.....	17
4.1.2	Voimavaratarpeet.....	19
4.2	OIKEUSTURVA.....	19
4.2.1	Tuomioistuinlaitoksen keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet.....	19
4.2.2	Tuomioistuinlaitoksen voimavaratarpeet.....	23
4.2.3	Oikeusavun keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet.....	24
4.2.4	Oikeusavun voimavaratarpeet.....	26
4.2.5	Yleisen edunvalvonnan keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet.....	26
4.2.6	Yleisen edunvalvonnan voimavaratarpeet.....	27
4.2.7	Maksuhäiriöpolitiikan keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet.....	28
4.2.8	Maksuhäiriöpolitiikan voimavaratarpeet.....	31
4.2.9	Oikeusturvapolitiikan tavoitteet Euroopan unionissa.....	31
4.3	KRIMINAALIPOLITIIKKA.....	31
4.3.1	Rikollisuuden vähentäminen.....	32
4.3.2	Todistajantuki ja rikoksen uhrin aseman parantaminen.....	33
4.3.3	Todistajien ja uhrien tuen voimavaratarpeet.....	33
4.3.4	Lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta.....	33
4.3.5	Syyttäjälaitoksen keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet.....	33
4.3.6	Syyttäjälaitoksen voimavaratarpeet.....	36
4.3.7	Rangaistusten täytäntöönpanon keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet.....	37
4.3.8	Rangaistusten täytäntöönpanon voimavaratarpeet.....	40
4.4	KANSALAISTEN OIKEUSSUHTEET.....	40
4.4.1	Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet.....	40
4.5	OIKEUSPOLIITTINEN TUTKIMUS.....	41
4.6	TYÖELÄMÄN LAADUN VARMISTAMINEN JA HENKILÖSTÖN SOPEUTUMINEN MUUTOKSEEN.....	42
4.7	MUUT KESKEISET ASIAT.....	43
4.8	HALLITUKSEN ESITYKSET SEKÄ EU- JA KANSAINVÄLISET LAINSÄÄDÄNTÖHANKKEET.....	43
5	YHTEENVETO TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMAKAUDEN MÄÄRÄRAHATARPEISTA.....	44
LIITE 1	Vuosina 2009–2013 annettaviksi suunnitellut hallituksen esitykset sekä osallistuminen EU- ja kansainvälisten lainsäädäntöhankkeiden valmisteluun.....	46
LIITE 2	Vuosien 2010–2013 toimitilahankkeet.....	50

1 JOHDON KATSAUS

Oikeusministeriön tärkeimmät kohteet ja tavoitteet hallinnonalan kehittämisessä suunnittelukaudella ovat demokratian toimivuuden ja kansalaisvaikuttamisen toimintaedellytysten parantaminen, oikeusturvan joutuisa, sujuva ja yhdenvertainen toteutuminen sekä rikollisuuden, erityisesti väkivaltarikollisuuden, naisiin ja lapsiin kohdistuvan rikollisuuden torjunta ja rikosten uhrien tukijärjestelmän kehittäminen.

Asetettujen tavoitteiden toteuttaminen vaatii hallinnonalan kaikilla toimialoilla säädösuudistuksia sekä viranomaisorganisaatioiden, johtamisjärjestelmien, tietotekniikan hyväksikäytön ja toimipaikkaverkostojen määrätietoista kehittämistä. Lisäksi voimavarat kohdennetaan entistä selvemmin hallinnonalan ydintehtäviin. Valtionhallinnon tuottavuusohjelman tavoitteiden mukaisesti hallinnonalan on jatkossa tultava toimeen jonkin verran nykyistä vähemmällä henkilöstöllä, mikä merkitsee vaativaa muutostyötä hallinnonalan organisaatioiden kaikilla tasoilla, erityisesti johtamisen, henkilöstön osaamisen ja tehtäväkuvien kehittämistä.

Perustuslain tarkistamista koskeva esitys annetaan suunnittelukauden alussa ja mahdolliset muutokset voisivat tulla voimaan vuonna 2012. Demokratian toimivuuden parantamiseksi eduskunnalle annetaan eduskuntavaalijärjestelmän suhteellisuutta koskeva esitys vuonna 2009 niin, että uutta järjestelmää voitaisiin soveltaa vuoden 2015 vaaleissa. Vuonna 2010 on tarkoitus antaa puoluerahoituksen läpinäkyvyyden lisäämistä tarkoittava esitys. Kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien parantamiseen pyritään konkreettisin toimin ministeriöiden yhteisen valmistelun pohjalta.

Maailmantalouden näkymien jyrkkä heikentyminen heijastuu – tässä vaiheessa vielä vaikeasti ennakoitavissa olevalla tavalla – myös oikeuslaitoksen työmääriin. Esimerkiksi velkomus- ja konkurssi asioiden, mahdollisesti myös velkajärjestelyjen ja yrityssaneerausten määrä kasvaa käräjäoikeuksissa lähivuosina. Vaikutus rikollisuuteen vaihtelee rikoslajeittain, mutta selvänä riskinä on harmaan talouden kasvu.

Oikeusturvajärjestelmän toimintaedellytysten kannalta keskeinen käräjäoikeusuudistus toteutuu vuoden 2010 alussa. Käräjäoikeuksien toimintaedellytyksiä parantavat merkittävästi jo aiemmat kehittämistoimet kuten kirjallisen menettelyn käyttöönotto vähäisissä rikosasioissa, lautamiesuudistus ja riidattomien ns. summaarisessa menettelyssä ratkaistavien asioiden käsittelyn kehittäminen sekä kiinteistöasioiden siirto vuonna 2010 Maanmittauslaitokselle. Muutoksenhakujärjestelmän kehittämisellä tähdätään yleisempään tavoitteeseen, pitkien käsittelyaikojen lyhentämiseen ja alueellisten käsittelyaikaerojen vähentämiseen. Muutoksenhaussa hovioikeuteen ehdotetaan otettavaksi käyttöön jatkokäsittelylupa, jolla kohdennettaisiin muutoksenhaku asioihin, joissa on todellinen tarve hakea muutosta. Hallintolainkäytössä kehitetään hallinnon oikaisuvaatimusjärjestelmää sekä uudistetaan hallintolainkäytön yleisiä menettelysäännöksiä ja tarkastellaan eri hallintotuomioistuimien tehtäviä ja asemaa.

Pätevän tuomarikunnan saatavuuden turvaamiseksi on uudistettava tuomioistuinharjoittelua. Koko oikeuslaitoksen toimipaikkaverkoston kehittämistarpeet on selvitettävä, jotta niukat voimavarat voidaan oikeusturvatarpeiden kannalta kohdistaa oikein ja samalla turvata paikalliset asiointimahdollisuudet.

Oikeuslaitoksen rekisterit sekä asianhallintajärjestelmät ja niihin perustuvat raportointijärjestelmät on syytä uudistaa nopeasti, jotta voidaan varmistaa asiantuntijatyön oikea kohdentuminen ja työn tuottavuus. Tämä vaatii erityispanosta kaikilla toimialoilla. Uudistuksessa on pyrittävä entistä käyttäjäystävällisempiin sovelluksiin. Selvällä aikataulutuksella ja riittävällä seurannalla varmistetaan eri hankkeiden pysyminen aikataulussa. Myös videotekniikan täysimääräinen hyödyntäminen vaatii vielä työtä kaikilla toimialoilla.

Kriminaalipolitiikassa säilyvät keskeisellä sijalla väkivaltarikollisuuden, ennen muuta naisiin ja lapsiin kohdistuvan rikollisuuden torjunta sekä nuorten rikoskierteiden katkaiseminen. Rikoksen uhrin aseman parantaminen edellyttää mm. uhrien tukijärjestelmien vahvistamista. Talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnassa tarvitaan hallinnonalojen määrätietoista yhteistyötä. Oikeusministeriön hallinnonalalla erityisesti ulosoton erikoisperintää sekä syyttäjien ja tuomioistuimien voimavaroja on vahvistettava.

Rikosasioiden käsittelyketjun toimivuuden kannalta keskeinen kysymys on syyttäjän ja poliisin yhteistyön tiivistäminen. Tähän luo edellytyksiä uudistettava esitutkinta- ja pakkokeinolaki. Rikosketjun eri toimijoiden käsittelyaikoja ja rikosasioiden kokonaiskäsittelyaikaa on välttämätöntä seurata.

Vankimäärä on alentunut ennakoidulla tavalla. Kehitystä jatketaan ottamalla käyttöön valvontarangaistus uutena seuraamuksena, laajentamalla valvotun koevapauden käyttöä ja kehittämällä yhdyskuntaseuraamusjärjestelmää ja vankien jälkihuoltoa kokonaisuutena yhteistyössä muiden hallinnonalojen kanssa.

Vankiloissa on välttämätöntä tehostaa päihdetyötä ja kehittää avolaitostoimintaa. Nykyistä suljettujen laitosten määrää ei voida käytettävissä olevien resurssien puitteissa jatkossa enää kaikilta osin ylläpitää. Laitosrakenteen kehittämisen lisäksi on välttämätöntä kehittää myös vankeinhoidon ja koko rikosseuraamusalan ohjausta ja hallinnollisia rakenteita.

Tämä toiminta- ja taloussuunnitelma on oikeusministeriön näkemys toiminnan ja talouden kehittämislinoista vuosina 2010–2013. Valtioneuvosto ja valtiovarainministeriö eivät ole ottaneet kantaa suunnitelmaan.

Oikeusministeriössä 19 päivänä joulukuuta 2008

Oikeusministeri

Tuija Brax

Kansliapäällikkö

Tiina Astola

LEDNINGENS ÖVERSIKT

De viktigaste utvecklingsmålen inom justitieministeriets förvaltningsområde under planeringsperioden är att förbättra demokratins funktionssätt och verksamhetsförutsättningarna för medborgarinflytande, garantera snabb och smidig tillgång till rättsskydd på lika villkor samt bekämpa brottslighet, i synnerhet våldsbrott och brott mot kvinnor och barn, samt utveckla stödssystemet för brottsoffer.

Uppnåendet av målen förutsätter lagstiftningsreformer på alla sektorer inom förvaltningsområdet samt målmedveten utveckling av myndighetsorganisationerna, ledningssystemen, utnyttjande av datatekniken och verksamhetsställena. Dessutom riktas resurserna tydligare än förut på förvaltningsområdets kärnuppgifter. Enligt målsättningarna för statsförvaltningens produktivtetsprogram måste förvaltningsområdet i fortsättningen klara sig med något mindre personal än tidigare. Detta innebär krävande ändringsarbete på alla nivåer i förvaltningsområdets organisationer, i synnerhet utveckling av ledningen, personalens kompetens och uppgiftsbeskrivningarna.

Förslaget till revidering av grundlagen ska överlämnas i början av planeringsperioden och eventuella ändringar kunde träda i kraft år 2012. För att förbättra demokratins funktionssätt överlämnas till riksdagen under år 2009 ett förslag till ändring av det proportionella valsystemet vid riksdagsval så att det nya systemet kunde tillämpas vid valet 2015. Avsikten är att under år 2010 överlämna ett förslag som syftar till att öka öppenheten av partifinansieringen. Ministerierna bereder i samarbete konkreta åtgärder som syftar till att förbättra medborgarnas möjligheter att påverka.

De klart försvagade världsekonomiska utsikterna återspeglas – på ett sätt som i detta skede är svår att förutse – också i rättsväsendets arbetsmängder. Till exempel antalet indrivnings- och konkursärenden, möjligen också skuld- och företagssaneringsärenden kommer att öka i tingsrätterna under den närmaste framtiden. Verkningarna på brottsligheten varierar enligt brottstyp, men det finns en tydlig risk att den grå ekonomin ökar.

Tingsrättsreformen, som är av stor vikt med tanke på tryggheten av rättsskyddssystemets verksamhetsförutsättningar, genomförs i början av år 2010. Tingsrätternas verksamhetsförutsättningar har förbättrats betydligt redan genom tidigare utvecklingsåtgärder, bl.a. införandet av ett skriftligt förfarande i lindriga brott, nämndemannareformen och utvecklingen av behandlingen av ostridiga ärenden som behandlas i s.k. summariskt förfarande samt överföringen av inskrivningsärendena till Lantmäteriverket år 2010. Utvecklingen av fullföljdssystemet har ett mer allmänt syfte, nämligen att förkorta behandlingstiderna och minska de regionala skillnaderna i behandlingstiderna. När det gäller besvär hos hovrätten föreslås införande av ett tillstånd till fortsatt handläggning, varvid besvären kan riktas på ärenden där det finns ett faktiskt behov av att söka ändring. I fråga om förvaltningsprocessen ska systemet med rättelseyrkande inom förvaltningen utvecklas samt de allmänna procedurstadgandena för förvaltningsprocessen förnyas och olika förvaltningsdomstolars uppgifter och ställning ses över.

För att trygga kompetenta domare ska domstolspraktiksystemet reformeras. Utvecklingsbehoven när det gäller rättsväsendets verksamhetsställen ska utredas, så att det är möjligt att rikta de knappa resurserna enligt rättsskyddsbehoven och samtidigt trygga tillgången till regionala tjänster.

Rättsväsendets register samt dokumenthanteringssystemen och rapporteringssystemen i samband med dem bör förnyas så snart som möjligt för att kunna garantera att expertarbete riktas

rätt och att arbetssättet är produktivt. Detta förutsätter särskilda satsningar på alla sektorer. I reformen ska det strävas efter att införa mer användarvänliga program. Genom en tydlig tidsplanering och tillräcklig uppföljning kan det säkerställas att olika projekt kan slutföras inom utsatt tid. Inom alla sektorer ska det också arbetas för att fullständigt utnyttja videotekniken.

I fråga om kriminalpolitik spelar bekämpning av våldsbrott, i synnerhet brott mot kvinnor och barn, samt brytande av ungas brottsspiral fortfarande en viktig roll. Förbättring av brottsoffrens ställning kräver bl.a. att stödsystemet förstärks. Bekämpning av ekonomisk brottslighet och den grå ekonomin förutsätter ett målmedvetet samarbete mellan förvaltningsområdena. Inom justitieministeriets förvaltningsområde ska i synnerhet utsökningens specialindrivning samt resurserna för åklagarna och domstolarna förstärkas.

För att förbättra behandlingskedjan för brottmål är det viktigt att intensifiera samarbetet mellan åklagarna och polisen. Revideringen av förundersökningslagen och tvångsmedelslagen skapar förutsättningar för detta. Det är nödvändigt att följa behandlingstiderna hos de olika aktörerna i brottskedjan och den totala behandlingstiden för brottmål.

Antalet fångar har minskat enligt förväntningarna. För att stöda denna utveckling införs en ny påföljd i form övervakningsstraff, utökas användningen av övervakad frihet på prov och utvecklas samhällspåföljdssystemet och fångarnas eftervård i samarbete med andra förvaltningsområden.

Det är nödvändigt att intensifiera missbrukarvården i fängelserna och utveckla de öppna anstaltens verksamhet. Med tanke på nuvarande resurser är det inte möjligt att i fortsättningen upprätthålla nuvarande antalet slutna anstalter till alla delar. Förutom anstaltsstrukturen måste också fångvårdens och hela brottspåföljdsområdets styrning och administrativa strukturer ses över.

I denna verksamhets- och ekonomiplan har justitieministeriet dragit upp riktlinjer för utvecklingen av verksamheten och ekonomin under åren 2010-2013. Varken statsrådet eller finansministeriet har tagit ställning till planerna.

I justitieministeriet den 19 december 2008

Justitieminister

Tuija Brax

Kanslichef

Tiina Astola

2 LINJAUSASIAKIRJAT

Oikeusministeriön hallinnonalan toimintaa koskevat keskeiset linjausasiakirjat ovat seuraavat:

Hallituksen linjaukset:

- Valtioneuvoston periaatepäätös kansalliseksi tietoturvastrategiaksi 4.12.2008
- Valtioneuvoston periaatepäätös sisäisen turvallisuuden ohjelmaksi 8.5.2008
- Valtiontalouden kehukset vuosille 2009–2012 (maaliskuu 2008)
- Pääministeri Matti Vanhasen II hallituksen ohjelma, 19.4.2007
- Valtioneuvoston periaatepäätös hallituksen strategia-asiakirjasta (joulukuu 2007)
- Valtioneuvoston periaatepäätös kansalaisjärjestöjen toimintaedellytysten edistämisestä, 8.3.2007
- Valtioneuvoston periaatepäätös huumausainepoliittisesta yhteistyöstä vuosille 2008–2011, 8.11.2007
- Valtioneuvoston periaatepäätös säädösehdotusten vaikutusten arvioinnista, 1.11.2007
- Valtioneuvoston periaatepäätös kansallisen tietoyhteiskuntapolitiikan tavoitteista vuosina 2007–2011, 21.6.2007
- Valtioneuvoston periaatepäätös väkivallan vähentämishohjelmasta 14.12.2006
- Valtioneuvoston periaatepäätös valtionhallinnon IT-toiminnan kehittämisestä 15.6.2006
- Valtioneuvoston periaatepäätös hallituksen toimintaohjelmaksi talousrikollisuuden ja harmaan talouden vähentämiseksi vuosille 2006–2009, 9.2.2006
- Valtioneuvoston periaatepäätös kansalliseksi rikosentorjuntaohjelmaksi, 4.3.1999

Oikeusministeriön linjaukset:

- Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusohjelma (lokakuu 2005, päivitys 7.11.2008)
- OM:n toiminta- ja taloussuunnitelma 2010–2013 (joulukuu 2008)
- Oikeuspolitiikan strategia ja kehitysnäkymiä vuosiksi 2003–2012 (marraskuu 2002, parhailaan uudistettavana)
- Rakennemuutoksella parempaan oikeusturvaan – oikeusturvapolitiikan toimintaohjelma vuosille 2007–2011 (maaliskuu 2007, päivitys joulukuu 2007)
- Hyvinvointivaltion kriminaalipolitiikka – kriminaalipoliittinen toimintaohjelma vuosille 2007–2011 (maaliskuu 2007, päivitys joulukuu 2007)
- Hyvää velkahallintaa ja maksuhäiriöiden hoitoa - maksuhäiriöpolitiikan toimintaohjelma vuosille 2007–2011 (maaliskuu 2007, päivitys joulukuu 2007)
- Oikeusministeriön hallinnonalan henkilöstöstrategia 2008–2011 (lokakuu 2007)
- Oikeudenmukainen ja turvallinen yhteiskunta – oikeusministeriön tulevaisuuskausa 2006 (heinäkuu 2006)
- Oikeusministeriön Venäjä-strategia (parhailaan uudistettavana, valmistuu 2009)

Muut linjaukset:

- Paremman sääntelyn toimintaohjelma 30.8.2006

EU-linjaukset:

- Haagin ohjelma vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueesta (2004) ja toimintasuunnitelman Haagin ohjelman toteuttamiseksi (2005)
- Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategia (2005)
- Strategia sääntely-ympäristön yksinkertaistamiseksi (2005)
- EU:n kuluttavapoliittinen strategia vuosiksi 2007–2013 (2006)

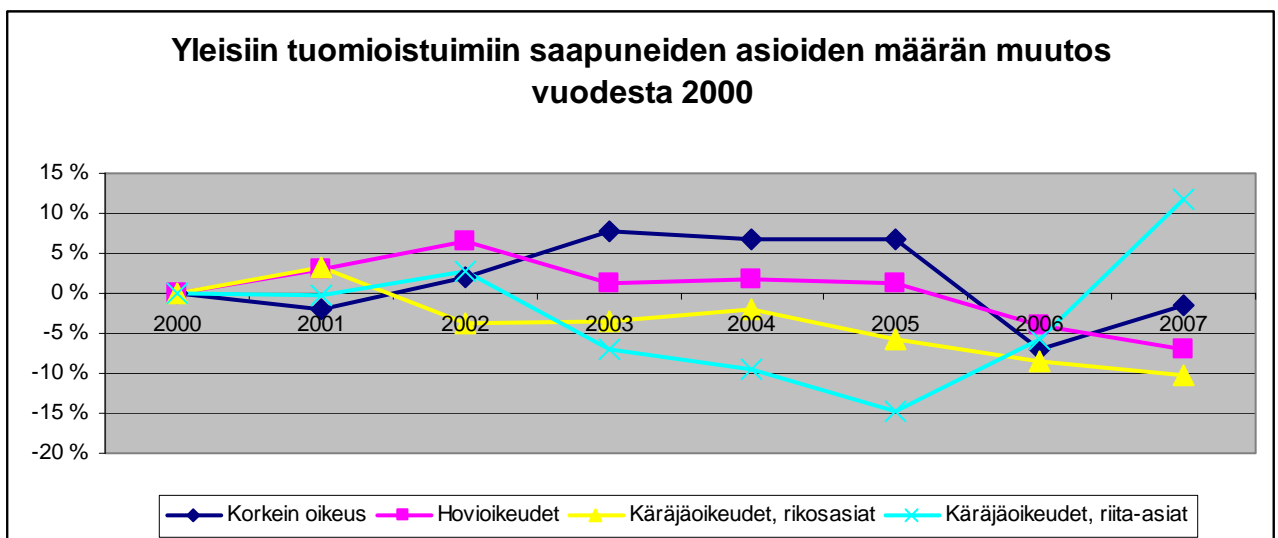
Tulevat linjausasiakirjat:

- Lissabonin kasvu- ja työllisyysstrategian jatkosta päätetään vuonna 2009
- Vuoden 2009 loppuun mennessä laaditaan uusi monivuotinen vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen ohjelma vuosille 2010–2014 (ns. Tukholman ohjelma)
- Uuden komission työohjelma vuosille 2010–2014.
- Alueellistamispäätökset

3 TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET

Tuomioistuimissa käsiteltävillä asioilla on kansainvälisen kanssakäymisen lisääntyessä yhä useammin kansainvälisiä ja ylikansallisia liittymiä. Tämä yhdessä monimutkaistuvan oikeussääntelyn, laajentuvan oikeuslähdepohjan ja erityisalojen syvällistä asiantuntemusta vaativien asioiden lisääntymisen kanssa asettavat entistä suurempia osaamis- ja laatuvaatimuksia oikeuslaitoksen palveluksessa työskenteleville. Ikääntyminen sekä väestön ja elinkeinoelämän alueellinen keskittyminen puolestaan aiheuttavat tarpeen kehittää tuomioistuin- ja oikeusapuverkoston alueellisen yhdenvertaisuuden parantamiseksi. Tietoyhteiskunnan palveluiden ja tekniikan kehittyminen luovat mahdollisuuden kehittää sähköisiä oikeuspalveluja, jotka eivät ole riippuvaisia fyysisistä etäisyyksistä. Haasteena on sovittaa uudistuvat toimintamuodot tiukkaan määrärahatilanteeseen. Tämä edellyttää rakenteellisia muutoksia. Toimintayksikköjen tulee olla riittävän suuria niiden toimintakyvyn, henkilöstöresurssien ja asiarakenteen optimoimiseksi.

Tuomioistuinten asiamäärien kehitys on pysynyt melko vakaana 2000-luvulla. Yleisissä tuomioistuimissa merkittävin muutos on riita-asioissa vuosina 2006 ja 2007 tapahtunut voimakas kasvu, mikä johtuu pääosin ns. pikaluotoista. Kasvu on jatkunut myös vuonna 2008. Maailmantalouden näkymät ovat syksyllä 2008 heikentyneet aiemmin arvioitua enemmän. Vaikeat taloudelliset ajat heijastuvat viiveellä myös tuomioistuinten ja oikeusaputoimistojen työmääriin. Todennäköistä on, että talouskriisi lisää ainakin velkomus- ja konkurssiasioden, mahdollisesti myös velkajärjestelyjen ja yrityssaneerausten määrää käräjäoikeuksissa.

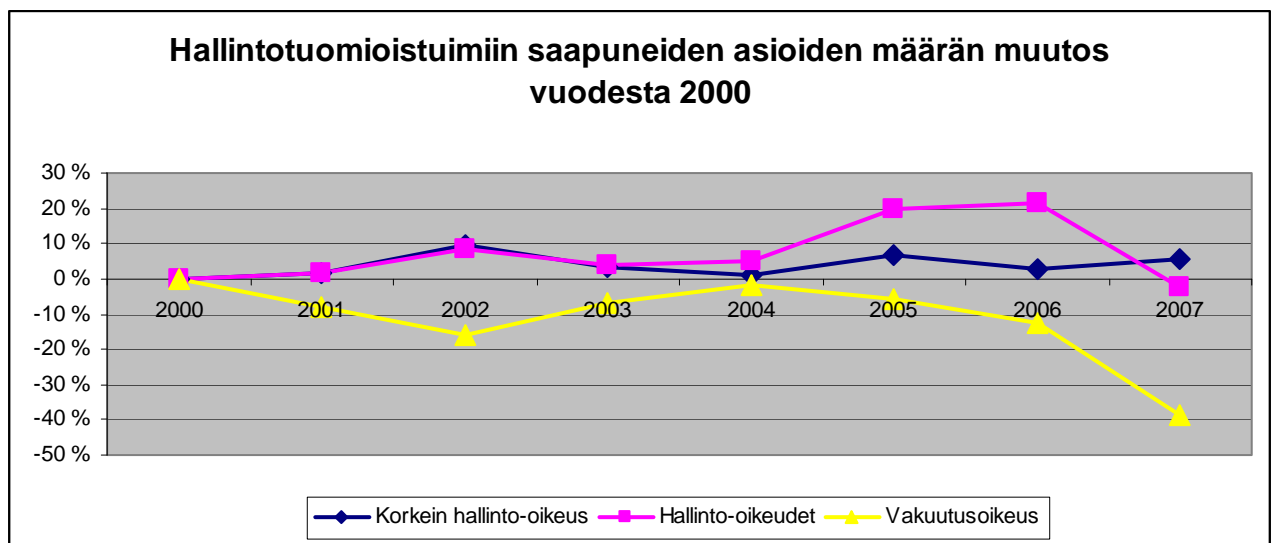

Hallinto-oikeuksissa ennen muuta autoverovalitukset kasvattivat asiamääriä vuosina 2005 ja 2006. Vuosina 2007 ja 2008 näiden valitusten määrä on ollut vähäinen. Vuonna 2008 asiamää-

rät ovat kasvaneet lasten huostaanottoasioiden kasvun vuoksi. Myös turvapaikanhakijoiden määrä maahanmuuttovirastossa on vuoden 2008 aikana lähtenyt jälleen kasvuun. Lastensuojeluasioiden määrän kehitystä näihin asioihin vuoden 2008 alussa luodun uuden menettelyn myötä on vaikea ennustaa.

Vakuutusosoikeuden asiamäärät puolestaan vähenivät vuonna 2007 ja pysyivät muutoksenhakulautakuntien kapasiteettiongelmiensa vuoksi samalla alentuneella tasolla myös vuonna 2008. Saapuvien asioiden määrä saattaa hallintotuomioistuimissa kääntyä kuitenkin nopeasti kasvuun tulien ja sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan purkaessa jutturuuhkia.

Markkinaoikeuteen saapuneiden asioiden määrä on vuodesta 2002, jolloin markkinaoikeus perustettiin, kaksinkertaistunut hankinta-asioita ja energiamarkkina-asioita koskevien valitusten vuoksi.

Vaikka keskimääräiset käsittelyajat ovat pysyneet kohtuullisina, ongelmana ovat alueelliset käsittelyaikaerot sekä liian pitkät käsittelyajat muun muassa vaativissa rikosasioissa ja veroasioissa. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on katsonut Suomen rikkoneen oikeudenkäynnin kohtuullista kestoa koskevaa velvoitetta 27 tapauksessa vuosina 2000 – 2008. Lisäksi huomattava määrä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen jutuista sovitaan korvauksella.

Holhustoimen yleisen edunvalvonnan kunnille kuuluneet tehtävät siirtyvät valtion oikeusaputoimistoille vuoden 2009 alusta. Palvelujen järjestämisen yleinen johto, ohjaus ja valvonta kuuluvat oikeusministeriölle. Väestön ikääntyessä yleisen edunvalvonnan piiriin tulevien henkilöiden määrän arvioidaan kasvavan vuoden 2009 noin 34 000 päämiehestä vuoteen 2013 mennessä noin 40 000 päämieheen.

Ulosottovelallisten määrä on 1990-luvun lamavuosien jälkeen laskenut melko tasaisesti. Väheneminen johtuu sekä hyvästä taloudellisesta kehityksestä että lainsäädäntötoimista, joilla on pyritty helpottamaan velallisten asemaa.

Kotitalouksien velkaantuminen on jatkunut viime vuosikymmenen loppupuolelta lähtien. Velkaantuminen suhteessa käytettävissä oleviin vuosituloihin on ylittänyt jo 100 prosenttia (65 prosenttia vuonna 2000). Ylivelkaantuneiden määrä voi lisääntyä, jos talouskriisi syvenee, työllis-

syys heikkenee ja kustannusten nousu jatkuu. Uutena ilmiönä kuluttajien velkaantumisessa ovat ns. pikaluotot, joilla tarkoitetaan pieniä ilman vakuuksia myönnettäviä luottoja ja joiden vuosikorko voi olla korkeakin. Syyskuun 2008 loppuun mennessä käräjäoikeuksiin saapuneiden summaaristen asioiden määrä nousi viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna 25 prosenttia ja konkurssihakemusten määrä 9 prosenttia, mikä viittaa lisääntyneisiin maksuvaikeuksiin. Maksuhäiriöt näkyvät ulosotossa viiveellä ja todennäköisesti lisäävät myös velallisten ja perittävien velkojen lukumäärää ja euromäärää laajemminkin. Jos talouskriisistä tulee syvä, ulosottoasioiden määrä saattaa lisääntyä huomattavasti. Esimerkiksi lamavuonna 1993 ulosottoon saapui lähes miljoona asiaa enemmän kuin vuonna 2007 (2,6 miljoonaa asiaa).

Suomen rikollisuustilanne on pysynyt viime vuosina melko vakaana. Tilastoitujen rikosten kokonaismäärä on 1990-luvun alkuvuosista vähentynyt. Väkilukuun suhteutettu kaikkien rikosten määrä on Suomessa kansainvälisesti verrattuna alhainen. Erityisesti omaisuusrikoksissa poliisin tietoon tulleiden rikosten pitkän aikavälin kehitys on ollut vahvasti laskeva, mikä vastaa Länsi-Euroopan maiden yleistä kehitystä. Sen sijaan henkirikosten määrä on Suomessa korkeampi kuin muissa Pohjoismaissa ja useimmissa Länsi-Euroopan maissa. Poliisin tietoon tulleiden pahoinpitelyrikosten määrä on viime vuosina noussut, mikä johtuu huomattavilta osin ilmoitusalttiuden lisääntymisestä. Tutkimusten mukaan kansalaisten kokemana väkivalta ja pelko väkivallan uhriksi joutumisesta ovat viime vuosina jonkin verran vähentyneet. Törkeissä huumausainerikoksissa pitkän aikavälin kasvu pysähtyi vuosituhannen vaihteessa ja rikosten määrä on vähentynyt, joskin vuosi 2007 näyttää olleen yksittäinen nousuvuosi. Vuonna 2008 luvut kääntyivät kuitenkin taas laskuun.

Rikollisuutta koskevat uhkakuvat liittyvät syrjäytymisen kasvuun sekä tietoverkoissa tehtävän ja niihin kohdistuvan rikollisuuden yleistymiseen. Myös järjestäytynyt rikollisuus voi lisääntyä ja saada uusia muotoja. Uusia haasteita asettaa myös lisääntyvä maahanmuutto. Taloudellisen taantumun vaikutuksia rikollisuuteen on vaikea ennustaa, ja muutokset luultavasti vaihtelevat huomattavasti rikoslajeittain. Taloudellinen taantuma saattaa tieliikenteen vähentyessä vaikuttaa vähentävästi liikennerikosten ja rattijuopumusten määrään. Tavanomainen omaisuusrikollisuus myös todennäköisesti vähenee. Toisaalta on tunnettua, että lama ja pitkäaikaistyöttömyys vahvistavat varjotaloutta. Työpaikan ja toimeentulon menettäminen houkuttelevat osallistumaan harmaaseen talouteen. Nopeasti lisääntyneet konkurssit saattavat synnyttää rikolliselle toiminnalle otollisen toimintaympäristön.

Eräiden poliisin tietoon tulleiden rikosten määrän kehitys vuosina 2003–2007

	2003	2004	2005	2006	2007
Pahoinpitely, lievä pahoinpitely	26 754	27 514	28 527	28 891	31 909
Törkeä pahoinpitely	2 108	2 269	2 088	2 063	2 440
Henkirikokset (tappo, murha, surma)	103	144	114	112	129
Varkaudet	106 978	94 384	83 569	77 217	75 731
Törkeät varkaudet	2 485	2 341	2 369	2 166	2 346
Huumausainerikokset	5 202	4 672	4 596	4 229	4 199
Törkeät huumausainerikokset	742	582	564	658	867
Huumausaineen käyttöririkokset	9 084	9 217	9 205	8 446	10 277
Rattijuopumukset	10 087	11 146	11 085	11 232	12 554
Törkeät rattijuopumukset	14 517	15 834	14 954	14 539	15 057

4 SUUNNITELMAT STRATEGIA-ALUEITTAIN

4.1 IHMIS- JA PERUSOIKEUDET, VALTIOLLINEN JÄRJESTELMÄ, DEMOKRATIA JA KANSALAISVAIKUTTAMINEN

4.1.1 Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet

Tavoitteena on edistää perus- ja ihmisoikeuksien sekä hyvän hallinnon periaatteiden toteutumista.

Suomen perustuslain tarkistaminen. Valtioneuvoston asettama komitea valmistelee tarpeellisia muutoksia Suomen perustuslakiin. Suunnitelmakaudella viimeistellään komitean työn pohjalta hallituksen esitys, joka annetaan eduskunnan käsiteltäväksi keväällä 2010. Mahdollisten perustuslakimuutosten voimaantulo 1.3.2012 edellyttää lain hyväksymistä myös vaalien jälkeen vuonna 2011 kokoontuvassa eduskunnassa.

Selvitetään perustuslain mahdollisten muutosten voimaantulosta johtuvia muun lainsäädännön muutostarpeita sekä muutoksiin liittyviä voimaantulo- ja siirtymäjärjestelyjä. Valmistellaan välttämättömät muutokset muuhun lainsäädäntöön.

Yhdenvertaisuuslainsäädännön uudistaminen. Oikeusministeriön asettaman toimikunnan tavoitteena on valmistella esitys yhdenvertaisuuslainsäädännöksi, jossa lähtökohtana ovat suomalainen perusoikeusjärjestelmä ja kaikkien syrjintäperusteiden saattaminen mahdollisimman samanaisten oikeussuojakeinojen ja seuraamusten piiriin. Samassa yhteydessä tarkistetaan tarvittavissa määrin myös syrjintäasioita nykyisin hoitavien viranomaisten asemaa, tehtäviä ja toimivaltuuksia.

Saamelaisten alkuperäiskansaoikeudet saamelaisten kotiseutualueella. Valmistellaan hallituksen esitys saamelaisten maahan, veteen, luonnonvaroihin ja perinteisiin elinkeinoihin kohdistuvien alkuperäiskansaoikeuksien sääntelyä saamelaisten kotiseutualueella koskevaksi lainsäädännöksi. Tarkoitus on valmistella ehdotus, joka täyttää Suomen kansainvälisistä velvoitteista johtuvat vaatimukset ja ottaa huomioon ILO-sopimuksen no 169 määräykset maahan, veteen ja luonnonvaroihin kohdistuvista oikeuksista sopimuksen ratifiointiasteiden poistamiseksi näiltä osin.

Tavoitteena on, että Ahvenanmaan itsehallintolaki valtiollisena järjestelmänä toteutuu moitteetomasti ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti.

Valmistellaan maakuntalakien lainsäädäntövalvontaa, sopimusasetusten antamista sekä kansainvälisten velvoitteiden voimaan saattamista maakunnassa koskevia asioita.

Yhteensovitetään Ahvenanmaan asioiden käsittelyä valtioneuvostossa. Jatketaan säädösvalmistelijoiden asiantuntemuksen ja osaamisen vahvistamista itsehallintolaissa säädetyissä asioissa järjestämällä koulutusta sekä antamalla asiantuntijalausuntoja ja neuvoja ministeriöille.

Kehitetään edelleen valtioneuvostossa noudatettavia menettelytapoja uudistamalla ministeriöiden valmistelijoille suunnattuja ohjeita Ahvenanmaan maakunnan asemasta lainvalmistelussa ja EU -asioissa.

Tavoitteena on parantaa eduskuntavaalijärjestelmän suhteellisuutta.

Eduskuntavaalien suhteellisuuden parantamista pohtinut vaalialueitoimikunta luovutti mietintönsä keväällä 2008. Mietinnön ja siitä saatujen lausuntojen pohjalta viimeistellään hallituksen esitys vaalilain muuttamisesta eduskunnalle, ja se on tarkoitus antaa alkuvuodesta 2009. Esitykseen sisältynee ehdotus perustuslain 25 §:n muuttamisesta, jolloin esitys on hyväksyttävä perustuslain säätämisyjärjestyksessä. Tarkoitus on, että laki tulisi voimaan vuoden 2015 eduskuntavaaleihin.

Tavoitteena on lisätä vaali- ja puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä.

Vaali- ja puoluerahoituslainsäädännön tarkistaminen. Oikeusministeriön asettama vaali- ja puoluerahoitustoimikunta valmistelee ehdotuksen puoluerahoituksen läpinäkyvyyden lisäämiseksi 30.9.2009 mennessä. Hallituksen esitys asiasta annetaan keväällä 2010.

Tavoitteena on kehittää hallinnon ja kansalaisyhteiskunnan vuorovaikutusta ja edistää kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä.

Käynnistetään syyskaudella 2009 valmistuvassa demokratiapoliittisessa asiakirjassa esitetyt toimenpiteet. Toteutuksen seurannasta vastaa ministeriöiden demokratiaverkosto. Osana demokratia-asiakirjan toteutusta käynnistetään systemaattinen demokratiaindikaattoriseuranta.

Vahvistetaan kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä huolehtimalla niitä koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen toteutumisen seurannasta ja koordinoinnista. Ensimmäinen raportti periaatepäätöksen toteutumisesta laaditaan kansalaisyhteiskuntapolitiikan neuvottelukunnalle (KANE) vuonna 2010.

Edistetään kansalaisten suoria vaikutusmahdollisuuksia. Pohjana työlle toimivat valtiovarainministeriön sähköinen kuuleminen ja demokratia toimintaohjelman (SADe) sekä Euroopan neuvoston verkkodemokratian vahvistamista koskevat linjaukset.

Säädösvalmistelun kehittämisen tavoitteena on, että lainsäädäntö on selkeää ja ymmärrettävää. Tämä parantaa kansalaisten ja yritysten oikeusturvaa sekä vähentää hallinnon ja oikeuslaitoksen työtä täytäntöönpanossa ja lainkäytössä. Pyrkimyksenä on vahvistaa säädösvalmistelijoiden osaamista ja tukipalveluja sekä sitouttaa keskeiset toimijat yhteistyöhön säädösvalmistelun eri vaiheissa.

Valmistellaan ja toimeenpannaan paremman sääntelyn ministeriryhmän ja neuvottelukunnan linjauksia ja keskitytään erityisesti toimenpiteisiin, jotka nousevat esiin hallituksen strategia-asiakirjan puolivälin arvioinnissa vuonna 2009 sekä OECD:n ja EU:n yhteisessä paremman sääntelyn maatumuksessa vuosina 2008–2009.

Edistetään edelleen uusien vaikutusarviointiohjeiden noudattamista muun muassa koulutuksella ja tuottamalla arvioinnissa hyödynnettävää aineistoa ja tukipalveluja yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa. Tavoitteena on, että jokainen hallituksen esitys sisältäisi ohjeiden mukaisesti laaditun vaikutusten arvioinnin. Arvioidaan vaikutusarviointiohjeiden toimivuus ja kehittämistarpeet.

Tavoitteena on edistää hyvää säädösvalmistelukulttuuria muun muassa laintarkastuksella. Ministeriö jatkaa laintarkastuksen kehittämistä ja nivoo laintarkastuksen yhä kiinteämmäksi osaksi

säädösvalmisteluprosessia. Näin myös kannustetaan ministeriöitä noudattamaan tarkastuttamisvelvollisuuttaan.

Kaikki tarkastettaviksi toimitetut säädösehdotukset tarkastetaan. Tarkastuksen tavoitteena ovat selkeät ja ymmärrettävät säädöstekstit. Tavoitteena on myös opastaa lainvalmistelijoita kirjoittamaan hallituksen esityksen perustelut nykyistä lyhyemmin, jolloin käännskustannuksetkin pienenevät.

Laintarkastuksen tavoitteet

	Lähtötaso vuonna 2007	Tavoitetaso vuonna 2013
Tarkastuksen kattavuus lakiehdotuksista	85 %	vähintään 85 %
Tarkastuksen kattavuus ehdotuksista laeiksi sekä tasavallan presidentin ja valtioneuvoston asetuksiksi	70 %	vähintään 75 %
Tarkastuksen joutuisuus, päivää	10 työpäivää	enintään 10 työpäivää

EU:ssa tavoitteena on yhtenäinen, toimintakykyinen ja avoimesti toimiva unioni.

Vireillä oleva EU:n toimielinten asiakirjojen julkisuutta koskevan ns. avoimuusasetuksen muutoshanke saatetaan näillä näkymin päätökseen vuoden 2009 aikana. Suunnittelukaudella pyritään vaikuttamaan siihen, että toimielimet soveltavat asetusta mahdollisimman avoimuusmyönteisesti. Neuvostossa vaikutetaan päätöksentekoon neuvoston asiakirjojen luovuttamista koskevista asioista ja EY-tuomioistuimessa osallistutaan asetuksen tulkintaa ja soveltamista koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi pyritään huolehtimaan siitä, että mahdolliset erityissäännökset asiakirjajulkisuudesta muussa EU-lainsäädännössä noudattavat avoimuusasetuksessa omaksuttuja ratkaisuja. Tässä tarkoituksessa osallistutaan Suomen kannan valmisteluun kaikissa erityissäännöksiä sisältävissä lainsäädäntöehdotuksissa.

4.1.2 Voimavaratarpeet

Lisävoimavaratarpeet TA 2009:n mukaisesti tarkistettuun 13.3.2008 kehyspäätökseen verrattuna (1000 euroa)

	2010	2011	2012	2013
Lisämäärärahatarpeet				
- korvaus painetusta säädöskokoelmasta	220	220	220	220

4.2 OIKEUSTURVA

4.2.1 Tuomioistuinlaitoksen keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet

Oikeusturvapolitiikan tavoitteena on oikeusoloiltaan ennustettava yhteiskunta, jonka jäsenten oikeudet ja velvollisuudet toteutuvat yhdenvertaisella tavalla. Oikeusturvapolitiikalla pyritään siihen, että tuomioistuimet palvelukyvyltään, osapuolille aiheutuvilta kustannuksiltaan sekä käsittelyajoiltaan turvaavat oikeusturvan tosiasiallisen toteutumisen kansallisen lainsäädännön ja Suomea koskevien kansainvälisten sopimusten mukaisesti. Tavoitteena on lyhentää siviiliasioiden käsittelyaikoja ja rikosasioiden kokonaiskestoja esitutkinnasta tuomioistuin käsittelyyn, vä-

hentää tuomioistuimissa yli vuoden vireillä olleiden asioiden määrää sekä supistaa alueellisia käsittelyaikaeroja hovioikeuksissa ja hallinto-oikeuksissa. Oikeusministeriön tehtävänä on luoda edellytykset näiden tavoitteiden toteuttamiselle.

Tuomioistuinlaitoksen vaikuttavuustavoitteet

	2007 toteutunut	2008 arvio	2009 tavoite	2013 tavoite
Keskimääräinen käsittelyaika, kk				
Korkein oikeus				
- kaikki asiat	4,9	5,3	5,0	5,0
- valituslupa-asiat	4,0	4,1	4,0	4,0
- asiaratkaisut	14,2	15,5	15,0	14,0
Hovioikeudet	7,6	7,0	7,0	7,0
Käräjäoikeudet				
- rikosasiat	3,2	3,1	3,2	3,0
- laajat riita-asiat	7,8	8,0	8,0	7,5
- summaariset asiat	2,0	2,0	2,1	2,0
- velkajärjestelyasiat	5,6	5,1	5,1	5,0
Työtuomioistuin	6,9	4,5	4,5	4,5
Korkein hallinto-oikeus	9,8	9,9	9,8	9,0
Hallinto-oikeudet	9,3	9,2	8,6	8,5
Vakuutusosasto	15,0	13,5	11,5	9,0
Markkinaoikeus	14,1	14,5	12,0	9,0
Yli vuoden vireillä olleiden asioiden osuus vireillä olevista asioista				
Hovioikeudet	9 %	8 %	6 %	5 %
Hallinto-oikeudet	24 %	24 %	10 %	5 %
Alueelliset käsittelyaikaerot, kk				
- hovioikeuksien väliset käsittelyaikaerot (kk)	4,6	4,5	enintään 3	2
- hallinto-oikeuksien väliset käsittelyaikaerot (kk)	3,7	2,7	enintään 3	2

Tavoitteena on, ettei minkään käräjäoikeuden käsittelyaika rikosasioissa ole yli kolmea kuukautta maan keskiarvoa pitempi.

Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ovat seuraavat.

1. Säädöshankkeet

Käräjäoikeusuudistukseen liittyvät säädöshankkeet. Työryhmässä valmistellaan käräjäoikeuksien rakenneuudistuksen edellyttämät säädösehdotukset. Työryhmän toimikausi päättyy 30.4.2009. Annetaan HE tuomareiden nimittämistä annetun lain (kielitaitoa koskevat kelpoisuusvaatimukset), käräjäoikeuslain ja lukuisten erityislakien muuttamisesta.

Tuottavuushankkeena valmistellaan vuonna 2008 valmistuneen toimikunnan mietinnön pohjalta HE *jatkokäsittelylupamenettelyn käyttöönottamiseksi hovioikeuksissa* nykyisen seulontajärjestelmän tilalle. Tavoitteena on luoda hovioikeuksille nykyistä paremmat edellytykset kohdentaa voimavarojaan asioihin, joissa on todellinen tarve hakea muutosta käräjäoikeuden ratkaisun virheellisyyden tai muun syyn vuoksi ja siten jouduttaa asioiden kokonaiskäsittelyä.

Tuottavuushankkeena valmistellaan HE, joka vähentää *haastemiestiedoksiantojen* määrää ja lisää vaihtoehtoisten tiedoksiantotapojen käyttöä.

Annetaan vuonna 2009 HE tehokkaasta oikeussuojakeinosta *oikeudenkäynnin viipymistä* vastaan.

Annetaan vuonna 2009 HE *oikaisuvaatimusjärjestelmän* kehittämisestä oikeusturvakeinona.

Annetaan vuonna 2009 HE oikeushallinnon *valtakunnallisesta tietojärjestelmästä*.

Suunnittelukaudella jatketaan *hallintolainkäytön kehittämistä*. Toimikunnan toimikausi päättyy 31.12.2010. Tavoitteena on hallintolainkäyttötoimikunnan ehdotusten pohjalta valmistella hallituksen esitykset hallintolainkäytön yleisten menettelysäännösten uudistamisesta sekä eri hallintotuomioistuintasojen tehtävistä ja asemasta hallinnon oikeussuojajärjestelmässä.

Kehitetään *vakuutus oikeuden* organisaatiota ja työmenetelmiä. Työryhmän toimikausi päättyy 30.6.2009. HE annetaan vuonna 2010.

Uudistetaan yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa *julkisten hankintojen oikeussuojajärjestelmää*. Liittyen oikeussuojakeinoja koskevien EU:n direktiivien täytäntöönpanoon vuonna 2009 jatketaan oikeussuojajärjestelmän kehittämistä tavoitteena järjestelmä, jossa oikeussuojakeinot ovat selkeitä ja johtavat asioiden sisällöllisesti ja ajallisesti tehokkaaseen käsittelyyn asianosaisten oikeussuojan ja toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Valmistellaan ehdotus *immateriaaliasioiden* tuomioistuinkäsittelyn kehittämiseksi. Tavoitteena on keskittää IPR-asioiden tuomioistuinkäsittely asiantuntemuksen ratkaisutoiminnassa turvavalla tavalla. OM ja TEM selvittävät yhteistyönä kustannusvaikutuksia.

Annetaan HE *tuomioistuinharjoittelun* kehittämisestä tavoitteena saattaa tuomioistuinharjoittelun uudistamista koskevat säännökset voimaan 1.1.2010.

Valmistellaan HE hovi-, käräjä- ja hallinto-oikeuksia koskevien *organisaatiolakien* muuttamisesta ja yhtenäistämisestä sekä *tuomareiden nimittämistä* koskevan lain muuttamisesta koskien määräaikaisten tuomareiden nimittämistä. Työryhmän mietintö valmistuu vuoden 2009 loppuun mennessä ja HE annetaan vuonna 2010.

Valmistellaan esitys *oikeudenkäyntiasiamiehiä ja -avustajia* koskevan sääntelyn tarkistamiseksi lokakuussa 2009 valmistuvan työryhmän mietinnön pohjalta. HE annetaan vuonna 2010.

Uudistetaan *oikeudenkäymiskaaren* 17 luvun todistelua koskevat säännökset nykyaikaisiksi. Parannetaan tarvittavin osin oikeudenkäymiskaaren selkeyttä ja johdonmukaisuutta toteutuneiden erillisuudistusten jälkeen.

2. Organisaatiouudistukset

Huolehditaan käräjäoikeusuudistuksen täytäntöönpanosta. Vahvistetaan kunkin käräjäoikeuden henkilöstön määrä ja -rakenne. Selvitetään uudistuksen tavoitteiden toteutumisen kannalta toimitilarpeet ja laaditaan toteuttamissuunnitelma. Keskeiset toimitilahankkeet on esitetty liitteessä 2. Hankkeiden toteuttamisaikataulut täsmentyvät edelleen kevään 2009 aikana paikkakuntakohtaisten lisäselvitysten pohjalta.

Helsingin hovioikeus siirtyy Salmisaareen toukokuussa 2010, jolloin hovioikeudelta vapautuviin tiloihin Pasilassa sijoitetaan muita hallinnonalan virastoja. Tämä Helsingin keskusta-alueen toimitilajärjestely pyritään toteuttamaan niin, että hallinnonalan vuokramenot kokonaisuudessaan eivät järjestelyn johdosta kasva.

Käräjäoikeusuudistukseen liittyen tarkistetaan myös hovioikeuksien piirirajoja.

Siirretään kiinteistöasioiden käsittely Maanmittauslaitokselle 1.1.2010.

Siirretään maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan asiat hallinto-oikeuksiin.

3. Laajat toimenpidekokonaisuudet

Selvitetään tuomioistuinhallinnon uudelleen järjestämistä.

4. It-hankkeet

Kehitetään asianhallintajärjestelmiä ja raportointia yleisten tuomioistuinten ja hallintotuomioistuinten työryhmien vuoden 2009 aikana tekemien esitysten perusteella. Yleisten tuomioistuinten työryhmässä kehitetään tarvittavat raportit kokonaiskäsittelyajan seuraamiseksi yhdenmukaisin perustein tuomioistuimissa sekä kehitetään tuomioistuinten toimintaa kuvaavia mittareita siten, että ne nykyistä paremmin kuvaisivat muun muassa tuomioistuimessa käsiteltävien asioiden edellyttämää työmäärää ja vaikeusastetta. Kehitettävä rikostuomiosovellus mahdollistaa rikostuomion tuottamisen keskitetysti yhdestä sovelluksesta ja sähköisen jakelun sekä tiedon toimitamisen poliisin ja ajoneuvohallintokeskuksen rekistereihin.

Toteutetaan oikeushallinnon valtakunnallinen tietojärjestelmä viiden vuoden siirtymäaikana lain voimaantulosta. Huolehditaan siitä, että oikeusavun, syyttäjien ja tuomioistuinten asioiden viereilläöoloa ja ratkaisuja koskevat tiedot ovat saatavissa valtakunnallisesta tietojärjestelmästä.

Riidattomien asioiden käsittelyä kehitetään ja tehostetaan sekä asiakaspalvelua parannetaan ottamalla käyttöön kaikille asianosaisille tarkoitetut vuorovaikutteiset sähköiset palvelut asian viereillepanoon, käsittelyyn ja ratkaisun tiedoksiintoon. Otetaan käyttöön sähköisessä muodossa annettava ratkaisu täytäntöönpanoperusteena ja sen välitys ulosottoa varten.

4.2.2 Tuomioistuinlaitoksen voimavaratarpeet

Tuomioistuinlaitoksen lisävoimavaratarpeet TA 2009:n mukaisesti tarkistettuun 13.3.2008 kehyspäätökseen verrattuna (1000 euroa)

	2010	2011	2012	2013
TA 2009:n mukaisesti tarkistettu 13.3.2008 kehyspäätös	248 202	245 575	245 395	245 395
Lisämäärärahatarpeet				
- toimitilat	0	680	670	370
- nykyisten tilojen indeksikorotus v. 2010	630	630	630	630
- kiinteistöasioiden siirron tarkistus	580	580	580	580
- maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan tehtävien siirto hallinto-oikeuksiin	1 200	1 200	1 200	1 200
- immateriaalioik. asioiden keskittäminen markkinaoikeuteen	725	725	725	725
- tuomioistuinharjoittelu	2 162	2 162	2 162	2 162
- KHO:n toiminnan turvaaminen	200	200	200	200
- Ruanda ja WinCapita -jutut	490	375	0	0
- asianhallintajärjestelmän kehittäminen	400	400	0	0
- dokumentinhallinnan ja Sakari -järjestelmän kehittäminen rikosketjussa	0	0	250	450
- KKO:n ja KHO:n presidenttien ja jäsenten palkkojen tarkistus	61	61	61	61
- uuden tuottavuusohjelman tarkistus	0	180	360	360
Lisämäärärahatarve yhteensä	6 448	7 193	6 838	6 738
Oikeusministeriön kehusehdotus	254 650	252 768	252 233	252 133
Tuomareiden lisäys, WinCapita- ja Ruanda -jutut, htv	7	5	0	0

4.2.3 Oikeusavun keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet

Oikeusaputoimistoista kansalainen voi saada itselleen oikeudellisen asian hoitamista varten avustajan kokonaan tai osittain valtion varoilla. Oikeusapu kattaa lähes kaikki oikeudelliset asiat. Oikeusapua ei myönnetä, jos hakijalla on oikeusturvavakuutus, josta asian kulut voidaan korvata. Oikeusapua ei myöskään anneta yrityksille eikä yhteisöille.

Yleisen edunvalvonnan tehtävät siirtyvät kunnilta valtion oikeusaputoimistoille vuoden 2009 alusta lukien. Tällöin oikeusaputoimistojen henkilöstömäärä kaksinkertaistuu. Yleisen edunvalvonnan tehtävät tulevat valtion 42 oikeusaputoimistoon, mikä lisää niissä erityisesti oikeusaputoimiston johtajan työmäärää ja tehtävän vaatavuutta.

Kirjallinen rikosprosessimenettely vähentää oikeusaputoimistojen hoitamien tuomioistuinasioiden ja yksityisille oikeusavustajille tehtävien oikeusapupäätösten määrää.

Henkilöstön vaihtuvuus kasvaa, sillä vuoteen 2012 mennessä oikeusaputoimistojen henkilöstöstä 65 vuoden iän saavuttaa 55 henkilöä.

Suunnittelukaudella haasteena on asiantuntemuksen sekä oikeusapu- ja edunvalvontapalveluiden saatavuuden ja laadun turvaaminen.

Oikeusaputoimistojen ja kuluttajariitalautakunnan vaikuttavuustavoitteet

	Lähtötaso/ajankohta 2009	Tavoitetaso/määräaika
Oikeusavun laadun arviointi	Työryhmän mietintö oikeusavun laatutekijöiden määrittelystä ja arviointijärjestelmästä	Laadun arviointijärjestelmän käyttöönotto vuonna 2011
Oikeusaputoimistojen jonotusaika	7,0 päivää	8,0 päivää / 2013
Kuluttajariitalautakunnan käsittelyaika	7,5 kuukautta	7,2 kuukautta / 2013

Oikeusaputoimistojen ja kuluttajariitalautakunnan tuottavuustavoite

	Lähtötaso/ajankohta 2009	Tavoitetaso/määräaika
Oikeusaputoimistot; painotettu työmäärä / htv	510	512 / 2013
Kuluttajariitalautakunta; käsitellyt asiat/ htv	140	142 / 2013

Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ovat seuraavat.

1. Säädöshankkeet

Sähköisen oikeusapuasioinnin mahdollistava oikeusapulain muutoksen on ehdotettu tulevan voimaan 1.12.2009 (HE 103/2008).

2. Organisaatiouudistukset

Oikeusaputoimistojen verkostoa tiivistetään siten, että oikeusaputoimistoja on vuonna 2013 noin 40. Oikeusapupalveluiden tasapuolinen ja riittävä saatavuus varmistetaan säilyttämällä edelleen noin 170 toimipaikkaa tai palvelupistettä.

3. Keskeiset tuottavuustoimenpiteet

Oikeusavun sähköinen asiointipalvelu otetaan käyttöön vuonna 2009. Tavoitteena on mahdollistaa oikeusavun sähköinen hakeminen sekä maksatusmenettelyn automatisointi avustajalta tuomioistuimeen ja edelleen Oikeushallinnon palvelukeskuksen maksatukseen.

Sähköisessä asiointissa voidaan prosessin eri vaiheissa käyttää yhtä asiakirjapohjaa ja keskittää yksityisille asiamiehille tehtävät oikeusapupäätökset vähemmän ruuhkaisiin toimistoihin.

4. it-hankkeet

Kehyskaudella kehitetään asiointipalvelua edelleen toteuttamalla mm. tietovarasto, johon poimitaan tietoja eri toimintasektoreiden sovelluksista (Julia, oikeusapurekisteri, Sakari) oikeusapuasian seurantaan varten. Tietovaraston toteutus käynnistetään loppuvuodesta 2009.

Kuluttajariitalautakunnan asiakaspalvelua kehitetään sähköisen asiointin hankkeella vuosina 2010–2011. Tavoitteena on kuluttajaviranomaisten yhteinen portaaliratkaisu, joka ensisijaisesti ohjaa kuluttajaneuvonnan nettisivuille. Kuluttajariita-asia voidaan panna vireille sähköisen asiointin keinoin.

5. Muut asiat

Oikeusapumaksun korotuksen ja palkkioasetuksen arvioitiin lisäävän tuloja 0,4 miljoonalla eurolla. Tarkennetun ennusteen mukaan lisäys on 0,3 miljoonaa euroa. Tulokertymää vähentävät myös osakorvausasiakkaiden määrän vähentyminen (3 %) ja korvauksettomaan oikeusapuun oikeutettujen määrän lisääntyminen (3 %).

Uusia tiloja hankitaan 16 yleisen edunvalvonnan yksikölle. Viidellä paikkakunnalla on tavoitteena yhteiset tilat oikeusaputoimistolle ja yleiselle edunvalvonnalle tarkoituksenmukaisen toimintaympäristön luomiseksi. Uudet toimitilat hankitaan pääasiassa koska tietyille alueille perustetaan yleisen edunvalvonnan virkoja nykyistä enemmän. Nykyisiin tiloihin jää noin 25 yleisen edunvalvonnan yksikköä. Siirtymäkausi päättyy 1.1.2012, jolloin näille yksiköille tulee hankkia uudet toimitilat.

Tavoitteena on, että oikeusaputoimistojen ja yksityisten avustajien oikeusapupalvelujen laadun arviointi saadaan käyttöön vuonna 2011.

4.2.4 Oikeusavun voimavaratarpeet

Oikeusaputoimistojen ja kuluttajariitalautakunnan lisävoimavaratarpeet TA 2009:n mukaisesti tarkistettuun 13.3.2008 kehyspäätökseen verrattuna (1000 euroa)

	2010	2011	2012	2013
TA 2009:n mukaisesti tarkistettu 13.3.2008 kehyspäätös	25 805	25 625	25 625	25 625
Lisämäärärahatarpeet				
Edunvalvonnan henkilömäärä aiheuttaa palkkauksessa vaativuustasojen muutoksia:				
- Johtava julkinen oikeusavustaja, 37 henkilöä (TVES 7.6.2006)	349	349	349	349
- Osastosihteeri, 23 henkilöä (TVES 7.2.2006)	63	63	63	63
Toimitilamenot:				
- yhteiset toimitilahankinnat edunvalvonnan kanssa, 5 toimistoa	58	58	58	58
- toimitilamenojen korotus vuosina 2006–2009	323	323	323	323
- nykyisten tilojen vuokrien indeksikorotus vuonna 2010	52	52	52	52
Arvioidun tulokertymän alenemisen vaikutus määrärahatarpeeseen	150	150	150	150
Lisämäärärahatarve yhteensä	995	995	995	995
Oikeusministeriön kehusehdotus	26 800	26 620	26 620	26 620

4.2.5 Yleisen edunvalvonnan keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet

Yleisen edunvalvonnan järjestäminen siirtyy vuoden 2009 alusta lukien oikeusaputoimistojen tehtäväksi. Edunvalvojan määrää maistraatti tai kärjäoikeus henkilölle, joka ei itse kykene valvomaan etujaan tai hoitamaan taloudellisia asioita esim. sairauden takia. Edunvalvojaksi voidaan määrätä joko yksityinen tai yleinen edunvalvoja. Edunvalvojan toiminta on luonteeltaan yksityisoikeudellisten asioiden hoitoa, kuten sopimusten tekemistä, etuuksien hakemista, kirjanpitoa, sijoitustoimintaa ja laskujen maksua. Holhoustoimen edunvalvontapalveluiden järjestämisestä annetun lain mukaan (575/2008) oikeusaputoimiston tulee huolehtia siitä, että edunvalvojan tehtäviä varten on riittävä määrä edunvalvontapalveluja.

Yleisen edunvalvonnan tavoitteet

	Lähtötaso/ajankohta 2009	Tavoitetaso/määräaika 2013
Päämiesten määrä/hvt	63	67
Ostopalvelujen määrä	2 000 päämiestä	7 000 päämiestä

Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ovat seuraava.:

1. Säädöshankkeet

Holhoustoimilain muutostarpeiden arviointi ja edunvalvojan palkkio-ohjeen tarkistaminen.

2. Organisaatiouudistukset

Yleisen edunvalvonnan palveluita järjestetään 1.1.2009 alkaen 42 oikeusaputoimistossa ja 1.2.2010 alkaen 41 oikeusaputoimistossa.

3. Keskeiset tuottavuustoimenpiteet

Valmistellaan yleisen edunvalvonnan valtakunnallinen asiankäsittelyjärjestelmä. Tavoitteena on, että järjestelmä otetaan käyttöön vuonna 2010. Järjestelmän avulla voidaan tehostaa edunvalvontatehtävien hoitamista.

Selvitetään mahdollisuudet laajentaa yleisen edunvalvonnan palvelujen hankkimista ostopalveluna sekä linjataan laajentamista koskevat periaatteet.

4. It-hankkeet

Valtakunnallinen edunvalvonnan asiakas- ja kirjanpitojärjestelmä otetaan käyttöön vuonna 2010. Tavoitteena on vakiinnuttaa yhdenmukaisia menettelytapoja. Asiakasjärjestelmän tietovarasto toteutetaan alkaen vuonna 2010.

4.2.6 Yleisen edunvalvonnan voimavaratarpeet

Päämiesten määrä on kasvanut tällä vuosituhanella noin 2 000 päämiehellä vuodessa. Päämiehiä arvioidaan olevan vuonna 2009 noin 34 000 ja vuonna 2013 noin 40 000. Päämiesten määrän kasvu edellyttää voimavarojen lisäämistä. Ostopalveluja on tarkoitus lisätä.

Yleisen edunvalvonnan lisävoimavaratarpeet TA 2009:n mukaisesti tarkistettuun 13.3.2008 kehyspäätökseen verrattuna (1000 euroa)

	2010	2011	2012	2013
TA 2009:n mukaisesti tarkistettu 13.3.2008 kehyspäätös	14 015	14 015	14 015	14 015
Lisämäärärahatarpeet				
Päämiesten määrän kasvua vastaava bruttomenojen kasvu	1 221	2 442	3 663	4 884
Päämiesten määrän kasvua vastaavan bruttotulojen kasvun vaikutus määrärahatarpeeseen	-639	-1 278	-1 917	-2 556
Nykyisten tilojen vuokrien indeksikorotus 2,1 % vuonna 2010	50	50	50	50
Toimitilahankinnat	510	510	725	725
Tietohallintomenot	2 663	893	423	419
Uudet tuottavuustoimenpiteet	0	-450	-450	-1 575
Lisämäärärahatarve yhteensä	3 805	2 167	2 494	1 947
Oikeusministeriön kehusehdotus	17 820	16 182	16 509	15 962
	2010	2011	2012	2013
Päämiesten määrän kasvua vastaava lisähenkilöstön tarve (htv)	24	48	71	95
Uuden tuottavuusohjelman vähennys (htv)	0	-10	-10	-35

4.2.7 Maksuhäiriöpolitiikan keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet

Maksuhäiriöpolitiikan tavoitteina ovat velkojen tehokas perintä ja ulosottovelallisten selviytymisen edistäminen. Perinnästä aiheutuvien kulujen tulisi pysyä kohtuullisina. Tehokkaaseen perintään kuuluvat hyvä perimistulos, joutuisa käsittely ja väärinkäytöstapausten selvittäminen erikoisperinnässä. Ulosottovelallisten selviytymistä kuvaavat mm. ulosottovelallisten ja luottotietorekisteriin merkittyjen henkilöiden lukumäärät.

Ulosottolaitoksen vaikuttavuustavoitteet

	2007 toteutunut	2008 arvio	2009 arvio	2013 arvio
Perimistulos, velkojille tilitetty määrä, miljoonaa euroa	694	690	649	660
Keskimääräinen käsittelyaika, kuukautta	6,1	6,3	6	6
Väärinkäytöstapausten selvittäminen erikoisperinnässä				kattava
Ulosoton erikoisperinnän tulos, miljoonaa euroa	26,6	27	30	34
Ulosottovelallisten henkilöiden määrä vuoden lopussa	241 300	245 000	250 000	250 000
Luottotietorekisteriin merkittyjen henkilöiden määrä vuoden lopussa	309 000	309 000	309 000	309 000

Ulosottolaitoksen tuottavuustavoite

	Lähtötaso/ajankohta	Tavoitetaso/määräaika
käsitellyt asiat/htv	1 940 / 2007	1 950 / 2013

Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ovat seuraavat.

1. Säädöshankkeet

Valmistellaan HE laiksi kuluttajasuojalain 7 luvun ja eräiden luotonantoa koskevien säännösten muuttamisesta.

Valmistellaan HE luottotietolakiin tehtävistä muutoksista, joilla mm. lyhennetään velallisten tietojen säilytysaikaa luottotietorekisterissä.

2. Organisaatiouudistukset

Valmistellaan Valtakunnanvoudinvirastoa koskevat säännökset ja työjärjestys, nimitetään viranhaltijat, hankitaan toimitilat ja huolehditaan muista viraston käynnistämiseen tarvittavista toimenpiteistä siten, että virasto voi aloittaa toimintansa 1.1.2010.

Laajennetaan erikoisperintä koko maan kattavaksi toiminnaksi.

Valmistellaan päätös ulosottolaitoksen toimipaikkaverkoston tarkistamisesta (paikallispalvelut) tehdyn selvityksen pohjalta.

3. Keskeiset tuottavuustoimenpiteet

Valtakunnanvoudinviraston perustamisella tehostetaan hallintoa. Ulosoton alueellinen väliporras (lääninhallitus) poistetaan, koska se paikallispiirien suurentumisen myötä on käynyt tarpeettomaksi. Samalla ministeriöstä voidaan vähentää sinne kulumatonta operatiivista hallintoa. Perustettava virasto tehostaa ulosotto-toimen kehittämistä ja hallintoa ja edistää yhdenmukaisten käytäntöjen omaksumista ulosottovirastoissa. Myös palvelutasoa mm. kansalaisten neuvonnassa ja sidosryhmäyhteistyötä voidaan parantaa.

Perinnän painopistettä siirretään vaativaan perintään ja erikoisperintään. Ulosottoviranomaisten erikoisperinnällä ja konkurssiasiamiehen toimiston viranomaisyhteistyöllä muiden viranomaisten kanssa vastustetaan talousrikollisuutta ja harmaata taloutta. Laajennetaan ulosoton erikoisperintä koko maan kattavaksi syksyllä 2009. Erikoisperinnän laajentaminen koko maan kattavaksi toiminnaksi parantaa perimistulosta vaikeasti selvitettävien ulosottovelallisten osalta. Näin ulosottoviranomaisten osuutta talousrikostorjunnassa vahvennetaan ja pystytään myös takamaan yhtenäinen menettely ja palvelutaso ulosoton hakijoille riippumatta asian maantieteellisestä käsittelypaikasta. Erikoisperinnän käynnistäminen koko maassa pyritään järjestämään henkilöstöä lisäämättä. Lisäkustannuksia aiheutuu virkaehtosopimusten mukaisista palkkauskompensaatioista ja toimitila- ja matkakustannusten noususta.

Ulosoton työmenetelmien kehittämistä ja yhtenäistämistä jatketaan.

It- hankkeet

Lisätään ulosoton sähköistä asiointia rakentamalla yleinen sähköisen asioinnin verkkopohjainen palvelu. Tehostetaan ulosottoa ottamalla käyttöön sähköinen täytäntöönpanoperuste.

Elatusapujen ulosottohakemukset siirtyvät vuoden 2009 alusta Kelaan. Niiden sähköinen hakeminen ja tilitys käynnistetään huhtikuusta 2009 alkaen.

4. Muut hankkeet

Kehitetään syyttäjän, poliisin ja konkurssiasiamiehen yhteistyötä talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnan tehostamiseksi työryhmän mietinnön pohjalta. Työryhmän mietintö annettiin 30.9.2007.

Ulosoton siirtyvät määrärahat ovat alentuneet olennaisesti vuoden 2006 kohtuullisesta tasosta (7,7 miljoonaa euroa). Vuodelle 2009 siirtyy enää vajaat 4 miljoonaa euroa ja nykyinä vuodelle 2010 enää 1–2 miljoonaa euroa. Tämä on seurausta useasta eri tekijästä. Ensinnäkin ulosottoimen mittavilla työmenetelmä- ja organisaatiouudistuksilla ulosottovirastojen henkilöstömäärä on alentunut lähes 200:lla 2000-luvun alusta, mihin liittyi useiden miljoonien eurojen leikkaukset ulosoton määrärahaesityksissä vuosikymmenen puolivälissä. Jatkovuosina myös valtionhallinnon tuottavuusohjelma alentaa kehystasoa edelleen asteittain, vuonna 2011 jo 2 miljoonalla eurolla. Toiseksi ulosottoimen toimitilamenot ovat nousseet vuodesta 2006 runsaalla 2 miljoonalla eurolla (ilman kihlakuntasiirtoja). Kolmanneksi uusitun palkkausjärjestelmän ansiosta selkeästi tehostunut ulosottooperintä on nostanut palkkakustannuksia ennakoitua nopeammin. Siirtyvien määrärahojen niukkuus on erityisen ongelmallista nyt, kun maksuhäiriöiden ja vakavien velkaongelmien määrä taloudellisen tilanteen heikkenemisen johdosta on jo kasvanut ja kasvaa lähivuosina. Ulosotossa yleisen taloudellisen tilanteen heikkeneminen vaikuttaa suoraan työmääriin. Esimerkiksi lamavuonna 1993 ulosottoasioita saapui noin 3,5 miljoonaa eli noin 50 prosenttia enemmän kuin vuonna 2008. Ulosoton toimintaedellytysten turvaamiseksi ja resurssien saattamiseksi kohtuulliselle tasolle tarvitaan ulosottomomentille 2 miljoonan euron tasokorjaus vuodesta 2010 alkaen.

4.2.8 Maksuhäiriöpolitiikan voimavaratarpeet

Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan lisävoimavaratarpeet TA 2009:n mukaisesti tarkistettuun 13.3.2008 kehyspäätökseen verrattuna (1000 euroa)

	2010	2011	2012	2013
TA 2009:n mukaisesti tarkistettu 13.3.2008 kehyspäätös	93 311	92 478	92 574	92 574
Lisämäärärahatarpeet				
- siirto lääninhallituksista Valtakunnanvoudinvirastoon (16 htv) sisältäen myös toimitila- ja muut menot	1 300	1 300	1 300	1 300
- siirto oikeusministeriöstä Valtakunnanvoudinvirastoon (6 htv), ei sisällä toimitilamenoja	578	578	578	578
- Valtakunnanvoudinviraston muut pysyvät menot	446	446	446	446
- Valtakunnanvoudinviraston kertamenot	377	0	0	0
- erikoisperinnän laajentaminen koko maahan	1 000	1 000	1 000	1 000
- tasokorjaus	2 000	2 000	2 000	2 000
- nykyisten tilojen vuokrien indeksikorotus vuonna 2010	135	135	135	135
Lisämäärärahat yhteensä	5 836	5 459	5 459	5 459
Oikeusministeriön kehusehdotus	99 147	97 937	98 033	98 033
Henkilöstön lisätarpeet				
- Valtakunnanvoudinvirastoon lääninhallituksista siirrettävät henkilöt, htv	16	16	16	16
- Valtakunnanvoudinvirastoon OM:stä siirrettävät henkilöt, htv	6	6	6	6

4.2.9 Oikeusturvapolitiikan tavoitteet Euroopan unionissa

EU:ssa tavoitteena on, että vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueesta kehitetään todellinen eurooppalainen oikeusalue, jossa kansalaiset voivat käyttää oikeuksiaan yhtenäisin perustein.

Vuosina 2010–2014 toteutetaan uutta monivuotista vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen ohjelmaa (ns. Tukholman ohjelma), joka on määrä hyväksyä vuoden 2009 loppuun mennessä.

4.3 KRIMINAALIPOLITIikka

Kriminaalipolitiikalla tähdätään rikollisuuden ja siitä aiheutuvien kustannusten vähentämiseen sekä turvallisuuden ja sen tunteen parantamiseen. Tämä edellyttää useiden hallinnonalojen yhteistä tavoitteenasettelua ja yhteisiä toimintalinjoja. Kriminaalipolitiikan keskeisiä toimijoita ovat julkishallinnossa oikeusministeriön ohella sisäasiainministeriö (poliisi), sosiaali- ja terveysministeriö (yleinen sosiaalipolitiikka ja syrjäytymisen ehkäisy) sekä kunnat (peruspalvelut, paikallinen ja seudullinen rikosentorjuntayhteistyö).

Oikeusministeriön hallinnonalalla erityisiä kohteita ovat väkivaltarikollisuuden ja uusintarikollisuuden vähentäminen ja rikosvastuun nykyistä joutuisampi toteuttaminen. Kriminaalipolitiikassa painotetaan erityisesti naisiin ja lapsiin kohdistuvan väkivallan vähentämistä.

4.3.1 Rikollisuuden vähentäminen

Tavoitteet rikollisuuden vähentämiselle

Tavoite/mittari	Lähtötaso / ajankohta	Tavoitetaso/määräaika
Poliisin tietoon tulleiden henkirikosten (tappo, murha, surma, lapsensurma, pahoinpitely + kuolemantuottamus) määrä	129 / 2007	Alle 100 vuodessa / 2013 mennessä
Poliisin tietoon tulleiden henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten määrä	37 600 / 2007	35 000 / 2013
Fyysistä väkivaltaa viimeisen vuoden aikana kokeneita (%)	5,3 / 2006	5,0 / 2009 4,5 / 2012
Haluttomuus liikkua kodin lähistöllä iltaisin (%)	20 / 2006	18 / 2009 15 / 2012

Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ovat seuraavat.

Esitutkinta- ja pakkokeinolaki sekä poliisilaki uudistetaan kokonaisuudessaan tavoitteena selkeyttää lukuisten osittaisuudistusten vuoksi vaikeaselkoiseksi muodostunutta lainsäädäntökokonaisuutta sekä uudistaa poliisin toimivaltuuksia siten, että rikostutkinnan tehokkuusvaatimukset ja perus- ja ihmisoikeudet otetaan tasapuolisesti huomioon; erityisesti kiinnitetään huomiota syyttäjän roolin muuttumiseen uudessa rikosprosessissa ja sitä kautta rikosten esitutkinnassa.

Saatetaan loppuun rikoslain kokonaisuudistus. Tarkoituksena on säätää lakiteknisesti uusi, rakenteeltaan johdonmukainen ja kirjoitusasultaan yhdenmukainen rikoslaki.

4.3.2 Todistajantuki ja rikoksen uhrin aseman parantaminen

Uhrin ja todistajan aseman parantamiseksi toteutetaan valtioneuvostossa hyväksytyyn sisäisen turvallisuuden ohjelman 2008–2011 mukaiset toimenpiteet. Uhrin tukipalvelujen kattavuutta vahvistetaan valtakunnallistamalla vuoteen 2015 mennessä Rikosuhripäivystyksen toiminta, johon sisällytetään tuki rikosasiain todistajalle jokaisessa käräjä- ja hovioikeudessa. Lisäksi järjestetään oikeuslaitoksen henkilöstön ammatillista koulutusta EU:n uhrien asemaa rikosoikeudenkäyntimenettelyssä koskevan puitepäätöksen edellyttämällä tavalla. Rikosuhripolitiikan muut lähivuosien tavoitteet ja tarvittavat toimenpiteet määritetään rikoksen uhrien asemaa selvittävän tutkimuksen pohjalta.

4.3.3 Todistajien ja uhrien tuen voimavaratarpeet

Todistajien ja uhrien tuen lisävoimavaratarpeet TA 2009:n mukaisesti tarkistettuun 13.3.2008 kehyspäätökseen verrattuna (1000 euroa)

	2010	2011	2012	2013
Lisämäärärahatarpeet				
- lisähenkilöstö tukityöhön	635	1 250	1 965	2 680

4.3.4 Lapsiin ja nuoriin kohdistuva väkivalta

Väkivallan vähentämishjelmassa ja sen alueellisten toimeenpanosuunnitelmien tukemisessa painotetaan erityisesti naisiin ja lapsiin kohdistuvan väkivallan vähentämistä. Lisätään tietoa lapsiin kohdistuvan väkivallan yleisyydestä ja lasten turvallisuuden tilasta varmistamalla säännönmukaiset lapsiuhritutkimukset.

Tehostetaan nuorten rikoksiin ja niiden tutkintaan liittyviä viranomaistoimia säätämällä lait nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä sekä ehdollisen vankeuden valvonnasta. Samalla säädettäisiin nykyistä hieman velvoittavammin nuorten rikostutkinnan ja -prosessin joutuisuudesta.

4.3.5 Syyttäjälaitoksen keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet

Suunnittelujaksolle ei ennakoida muutoksia rikosasioiden määrään, joka on viidessä vuodessa laskenut noin 87 000:sta noin 79 000:een. On kuitenkin odotettavissa, että vaativat rikosasiat tulevat nykyistä vieläkin vaativammiksi niin laajuudeltaan kuin oikeudelliselta sisällöltäänkin.

Syyttäjälaitokseen saapuneet rikosasiat vaativuusluokittain vuosina 2003–2008

Vuosi	Saapuneet asiat	Tavanomaiset asiat	Vaativat asiat	Vaativien asioiden osuus kaikista asioista
2003	81 346	53 076	2 868	3,5 %
2004	87 344	58 174	3 126	3,6 %
2005	85 139	56 780	3 124	3,7 %
2006	83 334	55 175	3 387	4,1 %
2007	82 316	55 293	3 306	4,0 %
2008, arvio	78 738	51 036	3 270	4,2 %

Syyttäjälaitoksen yhteiskunnallisena vaikuttavuustavoitteena on rikosvastuun toteuttaminen tehokkaasti, yhdenmukaisesti ja asianosaisten perusoikeudet turvaavalla tavalla.

Syyttäjälaitoksen vaikuttavuustavoitteet

Tavoite/mittari	2007 toteutunut	2008 arvio	2009 tavoite	2013 tavoite
- keskimääräinen syyteharkinta-aika, kk	2,1	2,8	2,2	2,2
- yli vuoden syyteharkinnassa olleita asioita avoinna	1 368	400	250	enintään 250

Syyttäjälaitoksen tuottavuustavoite

	2007 toteutunut	2008 arvio	2009 tavoite	2013 tavoite
ratkaistut asiat/htv (koko henkilöstö)	178	189	183	184

Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ovat seuraavat.

1. Säädöshankkeet

Syyttäjälaitoksen hallintoa koskevat säädökset uudistetaan vastaamaan perustuslain vaatimuksia sekä syyttäjälaitoksen nykyistä organisaatorakennetta ja toimintaa. Lain on tarkoitus tulla voimaan suunnittelukauden alkupuolella.

Euroopan unionissa on vireillä Eurojust -päätöksen muuttaminen, mikä edellyttää myös kansallisen lainsäädännön muuttamista. Säännösmuutokset on tarkoitus toteuttaa suunnittelukauden alussa.

2. Keskeiset tuottavuustoimenpiteet

Tuottavuussäästöt syntyvät pääasiassa töiden järjestelyjen, organisaation edelleen kehittämisen ja uusien tietojärjestelmien vaikutuksesta.

Tuottavuushankkeena rikosasiain käsittelyketjun tehokkuuden parantamiseksi valmistellaan rikesakko- ja rangaistusmääräysmenettelyt yhdistämällä uusi summaarinen menettely, joka vapauttaa syyttäjien voimavaroja toisiin tehtäviin ja saattaa menettelyt vastaamaan perustuslain vaatimuksia.

3. It-hankkeet

Rikosjuttujen asianhallinnan Sakari -järjestelmän kehitysympäristö ja käyttöliittymä on uusittava. Vanhaa teknistä ratkaisua ei enää tueta. Samalla voidaan käyttöliittymää ja sen toiminnallisuutta kehittää paremmin tukemaan ja vähentämään syyttäjien ja toimistohenkilöstön työtä. Eri-tyisesti kehitetään Sakari -järjestelmän dokumentinhallintaa palvelemaan koko rikosketjua. Sakariin tullaan myös liittämään uusia asianhallinta- ja tilasto-ominaisuuksia, joita voidaan käyttää johtamisen työvälineinä.

4. Muut hankkeet

Kehitetään tuloksellisuuteen perustuvaa palkkausjärjestelmää. Organisaation kehittämisen ja uusien rakennushankkeiden yhteydessä keskitetään toimitiloja käräjäoikeuksien yhteyteen ja suunnittelussa etsitään uusia ratkaisuja synergiaetujen saavuttamiseksi.

Ruandan joukkotuhonnan rikosepäilyn tutkinta ja oikeuskäsittely aiheuttavat poikkeuksellisia palkka-, todistelun vastaanottamis-, matka- ja muita kustannuksia.

Syyttäjälaitoksen voimavaratarpeita vuosille 2009–2010 arvioitaessa tulee ottaa huomioon myös ns. WinCapita-asian huomattava laajuus. Se käsittää poikkeuksellisen monia erillisiä epäiltyjä rikoksia, epäiltyjä tekijöitä ja asianomistajia. Asiakokonaisuuden aiheuttama kokonaisresurssi-tarve on arvioitu ainakin kymmeneksi henkilötyövuodeksi vuosina 2009–2010.

4.3.6 Syyttäjälaitoksen voimavaratarpeet

Syyttäjälaitoksen lisävoimavaratarpeet TA 2009:n mukaisesti tarkistettuun 13.3.2008 kehyspäätökseen verrattuna (1000 euroa)

	2010	2011	2012	2013
TA 2009:n mukaisesti tarkistettu 13.3.2008 kehys	40 226	40 040	40 040	40 040
Lisämäärärahatarpeet				
- Ruanda-juttu	500	0	0	0
- WinCapita-juttu	700	0	0	0
- syyttäjävoimavarojen lisääminen, jotteivät käsittelyajat piteneisi	1 000	1 000	1 000	1 000
- dokumentinhallinnan ja Sakari -järjestelmän kehittäminen rikosketjussa	0	0	250	450
- nykyisten tilojen vuokrien indeksikorotus vuonna 2010	63	63	63	63
Lisämäärärahat yhteensä	2 263	1 063	1 313	1 513
Oikeusministeriön kehusehdotus	42 489	41 103	41 353	41 553
Syyttäjien lisäys, WinCapita- ja Ruanda -jutut, htv	10	0	0	0

4.3.7 Rangaistusten täytäntöönpanon keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet

Vankien ja yhdyskuntaseuraamuksia suorittavien määrä vuosina 2007 – 2013

TOIMINNAN LAAJUUS	Toteuma 2007	Arvio 2008	Arvio 2009	Arvio 2010	Arvio 2011	Arvio 2012	Arvio 2013
Täytäntöön pantaviksi tulleet yhdyskuntaseuraamukset	5 520	5 800	5 500	5 500	5 700	5 700	5 700
Yhdyskuntaseuraamuksia suorittavia keskimäärin	4 800	4 700	4 800	4 850	4 900	4 900	4 900
Vankeja keskimäärin, joista	3 551	3 525	3 500	3 450	3 400	3 350	3 350
- valvotussa koevapaudessa	22	50	100	100	150	200	200
- vankeusvankeja	2 889	2 845	2 835	2 825	2 780	2 740	2 740
- sakkovankeja	134	120	85	65	50	40	40
- tutkintavankeja	506	560	580	570	570	570	570
Vapaudesta vankilaan tulleita	7 303	7 300	7 000	6 800	6 600	6 500	6 500
Vankipaikkoja 1.1.tilanteen mukaan ja 1.10.2006 määritelmän mukaan	3 598	3 564	3 527	3 450	3 450	3 300	3 300
- suljetut paikat	2 509	2 533	2 544	2 467	2 467	2 150	2 150
- avopaikat	1 031	1 031	983	983	983	1 150	1 150

Vaikuttavuustavoitteena on uusintarikollisuuden vähentäminen ja yhteiskunnallisen turvallisuuden lisääminen. Rangaistusten täytäntöönpanon tulee toimia kaikilla tasoilla turvallisesti, taloudellisesti ja tehokkaasti.

Rangaistusten täytäntöönpanon vaikuttavuustavoite

Tavoite/mittari	Lähtötaso/ajankohta	Tavoitetaso/määräaika
- ensi kertaa vankilassa olleista 5 vuoden kuluessa vapautumisesta vankilaan palaavien osuus	35 % v. 2007	enintään 32 % v. 2011

Vankeinhoitolaitoksen tuottavuustavoite

	Lähtötaso/ajankohta	Tavoitetaso/määräaika
vangit/htv	1,31 / 2007	1,15 / 2013

Suunnittelukauden toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ovat seuraavat.

1. Säädöshankkeet

Rikoksenteijän sosiaalista selviytymistä tukevaksi ja uusien rikosten tekemistä ehkäiseväksi uudeksi rangaistukseksi valmistellaan uutta vapaudessa toimeenpantavaa ja sähköisesti valvottua valvontarangaistusta. Valvontarangaistus olisi ehdottoman vankeuden sijasta tuomittava rangaistus. Työryhmän arvion mukaan valvonnassa olisi noin 100–110 tuomittua päivittäin. Valvontarangaistuksen kustannukset olisivat suunnittelukaudella noin 1,9 miljoonaa euroa vuo-

nessa. Säästöt realisoituvat laituskustannuksissa suunnittelukauden kuluessa. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle vuonna 2009, ja laki tulisi voimaan aikaisintaan suunnittelukauden alussa eli vuonna 2010.

Seksuaalirikollisten uusintarikollisuuden vähentämiseksi suunnitteilla on velvoitteellinen lääkahoito seuraamusjärjestelmässä. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle suunnittelukauden alussa eli vuonna 2010. Kustannuksia ei ole vielä arvioitu.

Sakon muuntorangaistusjärjestelmä arvioidaan kokonaisuudessaan. Muuntorangaistuksen määräämismenettelyä ja sakan maksamismenettelyjä pyritään yksinkertaistamaan. Muutokset saattavat suunnittelukauden alkupuoliskolla hieman vähentää vankimäärää ja hallinnonalan eri viranomaisten työtä. Selvitystyö toteutetaan vuoden 2009 aikana.

2. Organisaatiouudistukset

Rangaistusten täytäntöönpanon tehokkuutta ja taloudellisuutta parantaa suunnittelukauden alussa rikosseuraamusalan organisaatiouudistus. Sen myötä Vankeinhoitolaitoksen, Kriminaalihoitolaitoksen ja Rikosseuraamusviraston tilalle perustetaan yksi yhtenäinen virasto. Samassa yhteydessä uudistetaan laitusrakennetta. Vankilaterveydenhuollon asema suhteessa yleiseen terveydenhoitojärjestelmään arvioidaan. Organisaatiouudistuksen yhteydessä rikosseuraamusalan hallintoa koskeva laki ja asetus uudistetaan kokonaan ja tehdään uudistuksen edellyttämät tarkistukset myös muuhun lainsäädäntöön.

Suunnittelukaudella otetaan käyttöön uusi aluejakomalli, jossa on nykyistä vähemmän alueita. Uudistus auttaa vankipaikkojen määrän sopeuttamista vastaamaan vankilukua. Vuonna 2012 tarvittavat investoinnit on toteutettu tai vireillä ja tarvittavat vapauttamisyksiköt perustettu. Uudistus tekee mahdolliseksi lisätä selvästi avolaitostäytäntöönpanoa. Valvotussa koevapaudessa on suunnittelukauden lopulla päivittäin keskimäärin 200 vankia.

Laitosrakennuudistuksella parannetaan myös vankien asuinolosuhteita vastaamaan kansainvälisesti hyväksytyjä vaatimuksia.

3. Keskeiset tuottavuustoimenpiteet

Rikosseuraamusalan *organisaation kehittäminen* on yksi alan tuottavuushankkeista. Kysymys kahden suljetun vankilan toiminnan lopettamisesta suunnittelukaudella ratkennee vuoden 2009 alussa.

Ruokahuollossa toteutetaan suunnitellut tuottavuussäästöt vankeinhoidon sisäisillä kehittämistoimilla.

Vankityön järjestämisen hankkeet toteutetaan suunnittelukaudella työtoiminnan ulkoistamisena ja toiminnan sisäisenä rationalisointina ja kehittämistyönä.

Vankeinhoitolaitoksen tuottavuustavoitteiden toteuttamisen tukemiseksi toteutetaan *vanginkuljetusjärjestelmän uudistus* vuoteen 2010 mennessä. Kuljetettavien vankien kohtelua, asemaa ja olosuhteita koskevat ja ulkoistamisen mahdollistavat säännökset sisältävä esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle vuoden 2009 keväällä. Tehostamistoimien vaikutukset näkynevät jo suunnittelukauden alkupuolella.

Täytäntöönpanoprosessin kehittämiseksi rangaistusaikojen koneellisen laskennan edellytykset ja muut kehittämistoimet selvitetään ja jatkotoimenpiteet käynnistetään suunnittelukauden alkuvaiheessa.

Vankien päihdekuntoutuspalvelujen ostamista asiantuntijaorganisaatioista lisätään merkittävästi suunnittelukauden aikana.

4. Laajat toimenpidekokonaisuudet

Rikosseuraamusalan toiminnan ja talouden suuntaamisessa vuosina 2010–2013 painopistettä siirretään laitosseuraamuksista yhdyskuntaseuraamuksiin, suljetuista vankiloista avolaitoksiin ja vankien hallittuun vapauttamiseen pitäen samalla huolta yhteiskunnan turvallisuudesta.

5. It- hankkeet

Vankitietojärjestelmän kehittämistä jatketaan. Rikosseuraamusalan organisaatiouudistuksen myötä kehyskaudella on tavoitteena yhdistää Kriminaalihuoltolaitoksen Tyyne-järjestelmä ja vankitietojärjestelmä.

Videoneuvottelutekniikan hyödyntämistä laajennetaan kehyskaudella hallinnollisten asioiden ohella vankien opetukseen ja terveydenhuoltoon.

Uusien *seuraamusten edellyttämä tekninen tuki ja valvonta* toteutetaan. Siviilityössä tai opiskelussa käyvien, vankilomalla olevien tai koevapaudessa olevien vankien, vankikuljetusten sekä valvontarangaistukseen tuomittujen tekninen valvonta pyritään järjestämään Vankeinhoitolaitoksen ja poliisihallinnon yhteistyönä. Järjestelmä on käytössä täydessä laajuudessa vuosina 2010–2011.

Rangaistusten täytäntöönpanon suunnitelmallisuutta ja vaikuttavuuden arviointia palveleva tietojärjestelmä sekä sähköinen asianhallintajärjestelmä ja arkistointi otetaan käyttöön vuosina 2010–2012. Kustannukset ovat yhteensä noin 0,8 miljoonaa euroa.

6. Muut hankkeet

Oikeusministeriö asettaa toimikunnan selvittämään *yhdyskuntaseuraamusten* yleisiä periaatteita, tavoitteita ja sisältöä sekä keskinäistä suhdetta ja paikkaa seuraamusjärjestelmän kokonaisuudessa. Niin ikään selvitetään yhdyskuntaseuraamusten kustannuksia ja kustannusvastuun jakautumista eri toimijoiden kesken.

4.3.8 Rangaistusten täytäntöönpanon voimavaratarpeet

Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenojen lisävoimavaratarpeet TA 2009:n mukaisesti tarkistettuun 13.3.2008 kehyspäätökseen verrattuna (1000 euroa)

	2010	2011	2012	2013
TA 2009:n mukaisesti tarkistettu 13.3.2008 kehyspäätös	217 360	215 400	214 878	214 878
Lisämäärärahatarpeet				
- toimitilat	0	1 958	4 044	6 274
- nykyisten tilojen vuokrien indeksikorotus vuonna 2010	658	658	658	658
- kiinteistöjen ja järjestelmien kunnossapito	2 600	2 600	2 600	2 600
- kuntouttavan toiminnan laajentaminen	1 500	1 800	1 800	1 800
- ruokahuollon, lämmityksen, sähkön ja vankipuheluiden kohonneet kustannukset	1 000	1 000	1 000	1 000
- rangaistusten täytäntöönpanon suunnitelmallisuutta ja vaikuttavuuden arviointia palveleva tietojärjestelmä	300	100	0	0
- valvontarangaistus	300	500	700	400
- valvotun koevapauden ja valvontarangaistuksen yhteinen tekninen valvontajärjestelmä	904	100	0	0
- sähköinen asianhallintajärjestelmä ja arkistointi	0	300	100	0
- vankimäärän muutos	421	426	231	231
- uuden tuottavuusohjelman tarkistus	0	270	270	270
Lisämäärärahat yhteensä	7 683	9 712	11 403	13 233
Oikeusministeriön kehusehdotus	225 043	225 112	226 281	228 111
Henkilöstön lisätarpeet				
- valvontarangaistus	0	7	11	19

4.4 KANSALAISTEN OIKEUSSUHTEET

4.4.1 Keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet

Tavoitteena on turvata kansalaisten toiminnan ja valinnan vapaus ja siten lisätä yhteiskunnan, talouden ja kansalaisten toimeliaisuutta ja hyvinvointia.

Henkilötietolainsäädännön selkeyttäminen. Päätetään henkilötietolainsäädännön seuranta ja arviointia varten tehtyjen selvitysten pohjalta tarvittavien lainsäädäntö- ja muiden toimenpiteiden toteuttamisesta.

Turvallisuus selvityksistä annetun lain uudistaminen. Oikeusministeriön asettaman työryhmän pääasiallisena tavoitteena on turvallisuus selvityksistä annetun lainsäädännön kehittäminen siten, että yritysten ja niiden henkilöstön luotettavuus sekä yritysten toimitilojen turvallisuus voidaan

tehokkaasti ja perusoikeudet huomioon ottavalla tavalla selvittää keskeisten yleisten ja yksityisten etujen suojaamiseksi.

Yhtiö- ja yhteisöoikeuden alalla selvitetään tarve uudistaa säätiölakia. Uudistetaan osuuskuntalakia siten, että sääntely on tarkoituksenmukaisilta osin yhdenmukainen osakeyhtiölain sääntelyn kanssa. Lisäksi osallistutaan aktiivisesti eurooppalaista yksityistä yhtiötä (SPE) koskevaan valmisteluun sekä EU:n yhtiöoikeudellisen sääntelyn yksinkertaistamiseen ja valmisteluun hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Parannetaan kiinteistönvaihdon sujuvuutta, yksinkertaistetaan luotonantoa ja alennetaan kiinteistönvaihdon kustannuksia mahdollistamalla sähköinen kiinteistönkauppa ja sähköisten panttikirjojen käyttö.

Selvitetään tarve uudistaa julkisyhteisöjen vahingonkorvausvastuuta koskevat säännökset.

Lainsäädännössä on myös huolehdittava heikomman osapuolen suojaamisesta, erityisesti kuluttajansuojassa ja perheoikeudessa.

Kuluttajansuojan alalla osallistutaan aktiivisesti kuluttajien oikeuksia koskevan direktiivin valmisteluun ja pannaan täytäntöön aikaosuus- ja kulutusluottodirektiivit. Selvitetään kiinteistöjen ja vuokrahuoneistojen välitystä koskevan lain muutostarpeet ja valmistellaan tarvittavat lainmuutokset. Selvitetään tarve laajentaa nykyisen kuluttajansuojalainsäädännön soveltamisalaa julkisiin palveluihin.

Perhe- ja perintöoikeuden alalla jatketaan adoptiolainsäädännön uudistamista. Selvitetään isyyslain uudistamistarve ja valmistellaan tarpeelliset lainsäädäntömuutokset. Uudistetaan perintöoikeutta tehostamalla menettelyä pesänselvityksessä ja perinnönjaossa. Pannaan täytäntöön elatusapuvuotteita koskeva EU-asetus ja myötävaikutetaan siihen, että EU liittyisi mahdollisimman nopeasti elatusapuvuotteita koskevaan Haagin konferenssin yleissopimukseen.

4.5 OIKEUSPOLIITTINEN TUTKIMUS

Oikeusministeriön panostus tutkimukseen on ollut valtionhallinnon pienimpiä. Tutkimus- ja kehittämismenojen osuus oikeusministeriön hallinnonalan budjetista oli noin 0,3 prosenttia vuonna 2007, kun vastaava osuus koko valtioneuvoston piirissä on keskimäärin 4,5 prosenttia. Hallinnonalalla on vain yksi sektoritutkimuslaitos, Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos. Laitos on valtion tutkimuslaitoksista pienin, vaikka se useimmilla edustamillaan tutkimuslohkoilla on maan ainoa. Oikeusministeriö on julkisen tutkimusjärjestelmän rakenteellista kehittämistä koskevan valtioneuvoston periaatepäätöksen (7.4.2005) sekä oikeusministeriön asettaman selvitysmiehen raportin (Pekka Timonen, elokuu 2005) pohjalta valmistellut oikeuspoliittisen tutkimuksen kehittämishjelman (syyskuu 2005) sekä oikeusministeriön tutkimusstrategian 2001–2012 (2007). Oikeusministeriö on asettanut vuosiksi 2006–2008 sekä uudelleen vuodeksi 2009 ministeriön tutkimushallintona toimivan tutkimus- ja kehittämistoiminnan ohjausryhmän.

Selvitysmies Jorma Rantanen ehdotti sektoritutkimuksen selvitysraportissa (2008) laitoksen resurssien olennaista lisäämistä. Myös eduskunnan lakivaliokunta on useaan otteeseen edellyttänyt laitoksen resurssien lisäämistä. Laitoksen toimialan tulisi jatkossa kattaa edellä tarkoitettu oikeuspolitiikan ydinalue. Koska oikeusministeriö tarvitsee myös tämän ydinalueen ulkopuolelle sijoittuvaa oikeuspoliittisesti orientoitunutta tutkimusta, sektoritutkimuksen kehittäminen

edellyttää yhteistyöjärjestelyjä yliopistollisten ja muiden tutkimusyksikköjen kanssa sekä tähän liittyen myös sitomattomien tutkimusmäärärahojen olennaista lisäämistä.

Oikeusministeriön tavoitteena on Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen sekä yliopistollisten ja muiden tutkimusyksiköiden yhteistyöstä muodostuva, laaja-alainen ja monitieteinen oikeuspoliittinen tutkimus, joka tuottaa sekä ministeriön strategisten tavoitteiden toteuttamisen kannalta merkityksellistä tutkimustietoa että sellaista yleistä kotimaista ja kansainvälistä kehitystä koskevaa tietoa, jonka avulla oikeuspolitiikan ja oikeusministeriön strategiaa arvioidaan ja uudistetaan.

Oikeusministeriö osallistuu sektoritutkimuksen neuvottelukunnan koordinoimien hankkeiden rahoittamiseen momenteilta 25.01.01 (Oikeusministeriön toimintamenot), 25.01.04 (Tutkimus ja kehittäminen) ja 25.40.01 (Rangaistusten täytäntöönpanon toimintamenot) neuvottelukunnassa sovitun mukaisesti. Hankkeisiin osallistutaan käyttämällä sitomattomia tutkimusmäärärahoja ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tulosohjausta.

Esitetyt kehittämistoimet edellyttävät sektoritutkimuksen voimavarojen selvää lisäämistä suunnittelukaudella.

Oikeuspoliittisen tutkimuksen lisävoimavaratarpeet TA 2009:n mukaisesti tarkistettuun 13.3.2008 kehyspäätökseen verrattuna (1000 euroa)

	2010	2011	2012	2013
TA 2009:n mukaisesti tarkistettu 13.3.2008 kehyspäätös	1 749*	1 755	1 756	1 756
Lisämäärärahatarpeet				
- momentti 25.01.01; tutkimustoiminnan laajentaminen ja toiminnan evaluointi	500	500	500	500
- momentti 25.01.04; Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen toiminnan laajentaminen	1 200	1 200	1 200	1 200
- nykyisten tilojen vuokrien indeksikorotus	5	5	5	5
Lisämäärärahatarve yhteensä	1 705	1 705	1 705	1 705
Oikeusministeriön kehusehdotus	3 454	3 460	3 461	3 461
Henkilöstölisäys tutkimustoiminnan laajentamiseen, htv	12	12	12	12

(* Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos 1 287 + OM:n tutkimusvarat 420 + osuus yhteisistä tietohallintomenoista 42)

4.6 TYÖELÄMÄN LAADUN VARMISTAMINEN JA HENKILÖSTÖN SOPEUTUMINEN MUUTOKSEEN

Työelämän rakenteelliset ja sisällölliset muutokset vaikuttavat olennaisesti henkilöstön asemaan. Henkilöstömuutoksen toteuttamisessa ja toimeenpanossa noudatetaan valtionhallinnon yleisiä henkilöstöpoliittisia periaatteita sekä oikeusministeriön hallinnonalan henkilöstöstrategiaa siten, että toiminnan sisältöön sekä tuottavuuden lisäämiseen liittyvät tekijät tulevat hallitulla ja hyvän työyhteisön turvaavalla tavalla huomioon otetuiksi. Henkilöstömuutostyöhön kuuluvat tuottavuusohjelman toteuttamisen varmistaminen, henkilöstöstrategian toimenpiteiden toteuttamisen tukeminen ja seuraaminen sekä muun muassa henkilöstösuunnittelun käynnistäminen oikeusministeriön hallinnonalalla. Asianmukaiset henkilöstösuunnitelmat tukevat virastojen pe-

rustehtävän tekemisen edellytyksiä sekä tuottavuusohjelman ja muiden henkilöstömuutosten hallittua toteuttamista.

Oikeusministeriössä tuottavuustoimenpiteitä valmistelevat osastot ja yksiköt sekä keskusvirastot kukin omalla toimialueellaan. Henkilöstömuutostyön tavoitteena on pitää tasapainossa muuttuvan työelämän asettamat tavoitteet, henkilöstöpoliittiset vaatimukset ja tuottavuustavoitteiden asettamat velvoitteet.

Oikeusministeriö asettaman henkilöstömuutoksen ohjausryhmän ja henkilöstömuutostyöryhmän tehtävänä on varmistaa, tukea ja ohjata hallinnonalalla suunnitteilla ja käynnissä olevien tuottavuustoimenpiteiden, henkilöstöstrategian toimenpiteiden sekä rakenneuudistusten ja henkilöstömuutosten valmistelua ja toteuttamista sekä seurata jo toteutettujen muutosten vaikutuksia.

Työhyvinvoinnista huolehtiminen muutostilanteissa on tärkeää, koska muutostilanteet edellyttävät henkilöstöltä merkittävää työpanosta ja usein myös muuttuneisiin työtehtäviin sopeutumista sekä uuden omaksumista. Sitä tukeva johtamisen kehittäminen ja johtajasukupolven uusiutumista huolehtiminen johtajarekrytoinnin ja ennakoivan koulutuksen keinoin on toiminnan joustavan jatkumisen edellytys.

4.7 MUUT KESKEISET ASIAT

Oikeushallinnon palvelukeskus (OPK) siirtyy hallinnollisesti 1.1.2010 valtion yhteiseen palvelukeskukseen, jonka tulosohjaus ja resursointi keskitetään valtiovarainministeriöön. Oikeushallinnon palvelukeskus tulee siirtymään operatiivisen toiminnan ja tietojärjestelmien osalta valtion yhteiseen KIEKU -järjestelmään vuosina 2013 – 2014.

Oikeusministeriön hallinnonalan tietoteknisten tukipalvelujen tuottamistapaa kehitetään valtion tietohallintostrategian linjausten pohjalta liittyen vuonna 2009 perustettavaan valtion it-palvelukeskukseen (VIP).

Yleinen kustannustason nousu ja tehtäväalueen vähittäinen laajeneminen ovat jatkuvasti syöneet momentille 25.01.03 budjetoitujen *Oikeusrekisterikeskuksen, Onnettomuustutkintakeskuksen ja tietosuojavaltuutetun toimiston* taloudellista liikkumavaraa. Palkkaus- ja vuokratkustannusten osuus määrärahasta on kasvanut ja muun toimintamäärärahan osuus on pienentynyt, mikä on alkanut kohtuuttomasti haitata virastojen toimintaa, suunnittelua ja työskentelymotivaatiota. Jotta tilanne ei kiristyisi kohtuuttomaksi verrattuna muihin virastoihin, on tilannetta välttämätöntä helpottaa yhteensä 200 000 euron tasokorjauksella.

Lisäksi tulisi tietosuojavaltuutetun toimistoon perustaa mm. eduskunnan hallintovaliokunnan ja lakivaliokunnan vuoden 2009 talousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä esittämien kannanottojen mukaisesti apulaistietosuojavaltuutetun virka, jolla voitaisiin helpottaa tietosuojavaltuutetun jatkuvasti vaikeutuvaa työtilannetta.

4.8 HALLITUKSEN ESITYKSET SEKÄ EU- JA KANSAINVÄLISET LAINSÄÄDÄNTÖHANKKEET

Liitteessä 1 ovat suunnittelukaudella annettaviksi suunnitellut keskeiset hallituksen esitykset sekä osallistuminen EU- ja kansainvälisten lainsäädäntöhankkeiden valmisteluun.

5 YHTEENVETO TOIMINTA- JA TALOUSSUUNNITELMAKAUDEN MÄÄRÄRAHATARPEISTA

Taulukoiden määrärahat ovat 1000 euroina. Ensimmäisen taulukon määrärahoissa ei ole otettu huomioon vuosittain voimakkaasti vaihtelevia vaalimenoja.

	2009	2010	2011	2012	2013
Valtioneuvoston kehyspäätös 13.3.2008 ilman vaalimenoja	773 194	774 813	770 290	769 476	769 476*
TA 2009 ja sen mukaisesti tarkistettu 13.3.2008 kehyspäätös ilman vaalimenoja	781 059	780 253	776 340	775 625	775 000
Oikeusministeriön kehusehdotus ilman vaalimenoja		813 321	809 380	810 463	812 779
Kehusehdotuksen ero TA 2009:n mukaisesti tarkistettuun 13.3.2008 kehyspäätökseen ilman vaalimenoja		33 068	33 040	34 838	37 779
Määrärahamuutokset:					
Tuomioistuinlaitoksen toimitilat		0	680	670	370
Rangaistusten täytäntöönpanon toimitilat Suomenlinna mukaan lukien		0	1 958	4 044	6 274
Tutkimustoiminnan laajentaminen ja toiminnan evaluointi		1 700	1 700	1 700	1 700
Rikosuhripäivystys		635	1 250	1 965	2 680
Rikosvahinkokorvausten indeksitarkistus		200	200	200	200
Tuomioistuinlaitos (kiinteistöasioiden siirron tarkistus, maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan tehtävien siirto, immateriaalioik. asioiden keskittäminen markkinaoikeuteen, tuomioistuinharjoittelu, KHO:n toiminnan turvaaminen, uudet laajat jutut, eräät palkankorotukset)		5 418	5 303	4 928	4 928
Oikeussuojakeinot oikeudenkäynnin viivästymistä vastaan		200	200	0	0
Syyttäjälaitoksen resurssien lisäys, jotta käsittelyajat eivät piteneisi		1 000	1 000	1 000	1 000
Syyttäjälaitoksen uudet laajat jutut		1 200	0	0	0
Valvontarangaistus ja valvottu koevapaus		1 204	600	700	400
Vankimäärän muutos		421	426	231	231

*Valtioneuvoston 13.3.2008 kehyspäätös on vuosille 2009 – 2012. Tässä on oletettu, että vuoden 2013 kehys vastaisi vuoden 2012 kehystä.

	2009	2010	2011	2012	2013
Rangaistusten täytäntöönpanon kiinteistöjen ja järjestelmien kunnossapito		2 600	2 600	2 600	2 600
Rangaistusten täytäntöönpanon kuntouttavan toiminnan laajentaminen		1 500	1 800	1 800	1 800
Rangaistusten täytäntöönpanon ruokahuollon, lämmityksen, sähkön ja vankipuheluiden kohonneet kustannukset		1 000	1 000	1 000	1 000
Oikeusaputoimistojen palkankorotukset, toimitilamenot ja tulojen aleneminen		943	943	943	943
Yleisen edunvalvonnan nettomenojen kasvu ja toimitilahankinnat (lisäksi it-menoista aiheutuu 2,7 – 0,4 milj. euron lisäys kehykseen)		1 092	1 674	2 471	3 053
Valtakunnanvoudinvirasto, lisäksi 1,3 milj. euroa on siirtoa VM:n pääluokasta		2 123	1 746	1 746	1 746
Erikoisperinnän laajentaminen		1 000	1 000	1 000	1 000
Ulosottolaitoksen tasokorjaus		2 000	2 000	2 000	2 000
Tietohallinnon kehittäminen (sisältää myös yleisen edunvalvonnan toimet 2,7 – 0,4 milj. e)		3 563	1 893	1 023	1 319
Tietosuojavaltuutetun toimisto, Oikeusrekisterikeskus ja Onnettomuustutkintakeskus		313	313	313	313
Hallinnonalan nykyisten toimitilojen vuokrien indeksitarkistus vuonna 2010		1 656	1 656	1 656	1 656
Saamelaiskäräjät		80	80	50	50
Arvonlisäveromenojen kasvu		3 000	3 000	3 000	3 000
Muutokset uuteen tuottavuusohjelmaan		0	0	0	-282
Korvaus painetusta säädöskokoelmasta		220	220	220	220
Kehyksessä olevien VM:n virheidä korjaukset		0	-202	-422	-422
Määrärahamuutokset yhteensä		33 068	33 040	34 838	37 779

	2009 TA	2010	2011	2012	2013
Määrärahatarpeet vaalimenoihin	16 312	2 237	18 327	27 687	1 757

LIITE 1

VUOSINA 2009–2013 ANNETTAVIKSI SUUNNITELLUT HALLITUKSEN ESITYKSET SEKÄ OSALLISTUMINEN EU- JA KANSAINVÄLISTEN LAINSÄÄDÄNTÖ-HANKKEIDEN VALMISTELUUN**1. Keskeiset hallituksen esitykset****Laajat**

- HE oikaisuvaatimusjärjestelmän kehittämisestä oikeusturvakeinona
- HE Suomen perustuslain muuttamisesta
- HE yhdenvertaisuuslainsäädännön muuttamisesta
- HE puoluerahoituslainsäädännön muuttamisesta
- HE hallintolainkäyttöä koskevan lainsäädännön muuttamisesta
- HE eri hallintotuomioistuintasojen tehtävistä ja asemasta
- HE henkilötietolainsäädännön muuttamisesta
- HE turvallisuusselvityslainsäädännön muuttamisesta
- HE onnettomuustutkintalainsäädännön muuttamisesta
- HE saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksia koskevaksi lainsäädännöksi
- HE rangaistusmääräysmenettelyä ja rikesakkomenettelyä koskevan lainsäädännön uudistamiseksi
- HE tehokkaasta oikeussuojakeinosta oikeudenkäynnin viipymistä vastaan
- HE jatkokäsittelylupamenettelyn käyttöönottonen hovioikeuksissa
- HE lahjusrikoksia koskevan lainsäädännön tarkistaminen
- HE EU:n sekä Islannin ja Norjan välillä tehdyn rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista koskevan yleissopimuksen voimaansaattamisesta
- HE eurooppalaisen todisteiden luovuttamismääräystä koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanosta
- HE esitutkinta-, pakkokeino- ja poliisilain kokonaisuudistuksesta
- HE oikeudenkäymiskaaren 17 luvun muuttamiseksi
- HE rikoslain muuttamiseksi (kodifikaatio)

- HE oikeudenkäyntiasiamiehiä ja -avustajia koskevan sääntelyn tarkistamiseksi
- HE Euroopan neuvoston yleissopimuksen lasten suojelemiseksi seksuaaliselta riistolta ja hyväksikäytöltä voimaansaattamiseksi
- HE Haagin aikuisten suojelua koskevan yleissopimuksen hyväksymisestä ja sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaan saattamisesta
- HE maksupalveludirektiivin täytäntöönpanosta
- HE vesilain uudistamisesta
- HE laiksi oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä ja siihen liittyviksi laeiksi
- HE osuuskuntalain uudistamisesta
- HE eurooppalaista yksityistä yhtiötä koskevan direktiivin täytäntöönpanosta
- HE säätiölain uudistamisesta *
- HE maakaaren ym. muuttamisesta (sähköinen kiinteistönvaihdanta)
- HE vahingonkorvauslain muuttamisesta (julkisyhteisön korvausvastuu) *
- HE kuluttajansuojalain muuttamisesta (aikaosuusdirektiivin täytäntöönpano)
- HE kuluttajansuojalain muuttamisesta (kulutusluottodirektiivin täytäntöönpano)
- HE kiinteistöjen ja vuokrahuoneistojen välitystä koskevan lainsäädännön uudistamisesta*
- HE adoptiolainsäädännön uudistamisesta
- HE perintökaaren muuttamisesta (menettely pesänselvityksessä ja perinnönjaossa)

Suppeat

- HE vaalirahoitusilmoituksia koskevaksi sääntelyksi
- HE kuntien osallistumisesta automaattiseen liikennevalvontaan
- HE tarkistukset summaaristen asioiden tiedoksiintoon
- HE aikaisempien tuomioiden huomioonottamista koskevan puitepäätöksen täytäntöönpanosta
- HE eläinsuojelurikosta koskevien säännösten tarkistamisesta

* lainsäädäntömuutosten tarve selviää esivalmistelussa

- HE kidutusta koskevan säännöksen ottaminen rikoslakiin
- HE Eurojustia koskevan päätöksen täytäntöönpanosta
- HE avoliiton purkautumiseen liittyviä varallisuusosoikeudellisia kysymyksiä koskevaksi lainsäädännöksi
- HE yhdistyslain muuttamisesta
- HE kuluttajansuojalain ym. muuttamisesta (pikaluotot)
- HE rautatiekuljetuslain muuttamisesta
- HE lainvalintaa velvoiteoikeuden alalla koskevien Rooma I- ja Rooma II –asetusten täytäntöönpano
- HE laiksi Valtakunnanvoudinvirastosta

2. Osallistuminen EU:ssa valmisteltaviin lainsäädäntöhankkeisiin

Haagin oikeuspaikkasopimuksen allekirjoitus- ja ratifiointi, päätös

Eräät rikosoikeudellisissa menettelyissä Euroopan unionin alueella noudatettavat oikeudet, puitepäätös

Eurooppalainen täytäntöönpanomääräys ja tuomittujen siirtäminen EU:n jäsenvaltioiden välillä, puitepäätös

Puitepäätös eurooppalaisesta todisteiden luovutusmääräyksestä

Puitepäätös rasismista ja muukalaisvihamielisyydestä

Teollis- ja tekijänoikeuksien noudattamisen varmistamiseen tähtäävät rikosoikeudelliset toimenpiteet, direktiivi

Rikosrekisteritietojen vaihdon järjestäminen ja sisältö jäsenvaltioiden välillä, puitepäätös

Eurooppalainen valvontamääräys Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisissä esitutkintamennettelyissä, puitepäätös

Neuvoston puitepäätös ehdollisten ja vaihtoehtoisten rangaistusten tunnustamisesta ja valvonnasta, puitepäätös

Työnantajasanktiot, direktiivi

Kaksikäyttötuotteiden ja –teknologian vientiä koskevan järjestelmän perustaminen, asetus

Ehdotus terrorismipuitepäätöksen 2002/475/JHA muuttamisesta

Jäsenmaa-aloite Eurojustin vahvistamisesta

Jäsenmaa-aloite In Absentia –tuomioista

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/35/EY alusten aiheuttamasta ympäristön pilaantumisesta ja säännösten rikkomisista määrättävistä seuraamuksista muuttamisesta

Direktiiviehdotus liikennerikkomusten rajat ylittävästä valvonnasta

Ehdotus neuvottelumandaatiksi EU:n ja Japanin välisen oikeusapusopimuksen neuvottelomiseksi

Euroopan patenttijärjestelmän kehittäminen

Tuomioistuimen toimivallasta, tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla annetun asetuksen 44/2001 (Bryssel I -asetus) tarkistaminen

Eurooppalaista yksityistä yhtiötä koskeva asetusta

Kuluttajien oikeuksia koskeva direktiivi

Perintö- ja testamenttioikeutta koskeva yhteisösäädös

Asetus sovellettavasta laista ja tuomioistuimen toimivallasta avioeroasioissa – ”Rooma III” (työryhmävalmistelu jatkuu, jos komissio antaa tiivistettyä yhteistyötä koskevan ehdotuksen)

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi (avoimuusasetuksen uudelleen laatiminen) KOM (2008) 229 lopull.

Direktiivi yhdenvertaisesta kohtelusta työelämän ulkopuolella

Aviovarallisuutta koskeva yhteisösäädös

Asuntoluottoja koskeva yhteisösäädös

3. Kansainvälinen säädösvalmistelu

Välittäjän hallinnassa olevia arvopapereita koskevista yhdenmukaisista aineellisoikeudellisista säännöistä (UNIDROIT)

Lentoyhtiöiden vahingonkorvausvastuuta koskevan yleissopimuksen uudistaminen (ICAO)

LIITE 2

VUOSIEN 2010–2013 TOIMITILAHANKKEET (alustava)

1. Tuomioistuinlaitos (1000 euroa)

	2010	2011	2012	2013
Käräjäoikeusverkoston kehittäminen				
Pohjois-Karjala (Joensuu), uudisrakennus	0	0	450	450
Pohjois-Savo (Kuopio), lisärakennus käräjäoikeudelle	0	400	400	400
Keski-Suomi (Jyväskylä), lisää istuntosaleja ja tilat Äänekosken henkilöstölle	0	200	200	200
Hyvinkää, lisää istuntosaleja ja tilat Riihimäen henkilöstölle	0	100	100	100
Itä-Uusimaa (Porvoo), lisätilat Loviisan sivukanslian henkilöstölle	0	150	150	150
Kymenlaakso (Kouvola), Kotkan sivukanslian korvaavat tilat	260	260	260	260
Kanta-Häme (Hämeenlinna), lisätilat Forssa-Loimaan henkilöstölle	58	58	58	58
Ylivieska-Raahe, Ylivieskan toimittilojen välttämättömät korjaukset	150	150	150	150
Etelä-Pohjanmaa (Seinäjoki), lisätilat Kauhajoen ja Kauhavan henkilöstölle	0	64	64	64
Muut tuomioistuimet				
Helsingin HO Salmisaareen, vuokran lisäys	620	620	620	620
Kuopion HaO, lisätilat 2008	169	169	169	169
VAKO:n uudet tilat 12/2008-2010	160	160	0	0
Toimitilojen kalustaminen	600	600	300	0
Yhteensä	2 017	2 931	2 921	2 621
13.3.2008 kehyksen määrärahalisäys (oletus v. 2013 = v. 2012)	2 000	2 250	2 250	2 250
Ero 13.3.2008 kehyspäätökseen verrattuna	17	681	671	371
Muutosehdotus kehykseen	0	680	670	370

Käräjäoikeusverkoston kehittämiseen liittyen tarvitaan tilajärjestelyjä myös seuraavissa käräjäoikeuksissa, joiden osalta suunnittelu- ja selvitystyö on vielä kesken:

- Etelä-Karjala (Lappeenranta), peruskorjaus, Imatran sivukanslian henkilöstö mahtuu peruskorjattavaan taloon
- Etelä-Savo (Mikkeli), lisätilat Pieksämäen henkilöstöä varten
- Päijät-Häme (Lahti), peruskorjaus, Heinola pidetään
- Satakunta (Pori), tilat Rauman sivukanslian henkilöstölle
- Varsinais-Suomi (Turku), tilat Salon sivukanslian henkilöstölle, edellyttää voutinviraston siirtymistä oikeustalosta ja muita tilajärjestelyjä

Käräjäoikeusverkoston kehittämisen yhteydessä ei tarvita lisärakentamista seuraavissa käräjäoikeuksissa: Ahvenanmaa, Espoo, Helsinki, Kainuu, Kemi-Tornio, Keski-Pohjanmaa, Lappi, Länsi-Uusimaa, Oulu, Pohjanmaa, Tampere, Tuusula ja Vantaa

Helsingin hovioikeudelta vapautuviin tiloihin sijoitetaan hallinnonalan muita virastoja. Hovioikeuden vuokranlisäystä kompensoidaan syntyvillä säästöillä. Tämä Helsingin keskusta-alueen toimitalajärjestely pyritään toteuttamaan niin, että hallinnonalan vuokramenot kokonaisuudessaan eivät järjestelyn johdosta kasva.

2. Rangaistusten täytäntöönpano (1 000 euroa)

	2010	2011	2012	2013
Kuopion vankilan uudisrakennus	1 334	1 334	1 334	1 334
Kuopion vankilan perusparannus	0	664	725	725
Mikkelin vankilan uudisrakennus	0	1 274	1 274	1 274
Mikkelin vankilan perusparannus	0	0	970	970
Keravan vankilan uudisrakennus	0	455	455	455
Keravan vankilan suljettujen paikkojen perusparannus	0	21	21	21
Hämeenlinnan vankila perusparannus	0	0	0	2 000
Helsingin vankilan ruokalarakennuksen perusparannus			580	580
Laukaan vankilan ruokala			55	55
Tampereen vapauttamisyksikkö			100	100
Pääkaupunkiseudun vapauttamisyksiköt			40	40
Suomenlinna	100	150	200	200
Pienehköjen investointien vaikutus vuokratason	230	460	690	920
Yhteensä	1 664	4 358	6 444	8 674
13.3.2008 kehityksen määrärahalisäys (oletus v. 2013 = 2012)	1 700	2 400	2 400	2 400
Ero 13.3.2008 kehyspäätökseen verrattuna	-36	1 958	4 044	6 274
Muutosehdotus kehukseen	0	1 958	4 044	6 274

2. Muut toimitilahankkeet (1000 euroa)

	2010	2011	2012	2013
Valtakunnanvoudinvirasto; määrärahatarpeesta 154 000 euroa on siirtoa lääninhallitusten momentilta	420	420	420	420

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

PL 25
00023 VALTIONEUVOSTO
puh. (09) 160 03
www.om.fi

PB 25
00023 STATSRÅDET
tfn (09) 160 03
www.jm.fi